

Nepriklausoma



This paper was mailed
Thursday, July 5, 1990.

Lietuva

• LITHUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY •

Nr. 27-28-29 (50-ji metai) 1990 m.

LIEPOS - JULY 5 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • 50 c.

ĮVYKIŲ APŽVALGA

h.n.

LIETUVA IR LEMTINGASIS SOVIETŲ KOMPARTIJOS KONGRESAS

LIETUVOS KELIAS VISIŠKON NEPRIKLAUSO- MYBĖN PAILGĖJO IR PASUNKĖJO, BET LIETUVA JO NEATSISAKĖ

Š.m. birželio mėn. 29-tos dienos Lietuvos parlamento nutarimas šimtui dienų užsaldyti Lietuvos Respublikos kovo 11-tosios dienos Nepriklausomybės Atstatymo Akto vykdymą buvo priimtas nenoriai, po ilgų ir karštų diskusijų, 69 balsais prieš 35, dviems susilaikius ir dviems balsavime nedalyvavus. Priimtas, kaip pasaulinė spauda mini, labiausiai dėlei galimo šių metų derliaus supūdymo, likus nevežtam laukuose, nes Kremliaus ekonominė blokada be daugelio kitų suvaržymų, nebeteikė Lietuvai naftos ir todėl benzino ištekliai buvo beveik visiškai išsibaigę.

Lietuvos Respublikos AT pirmininkas (prezidentas) Vytautas Landsbergis ir premejerė Kazimiera Prunskienė tarėsi su Gorbačiovu net tris kartus, kol išitikino, kad daugiau nuolaidų iš Kremliaus nesusilaiks. Nepriklausomybės moratoriumo vykdymas prasidės tik Maskvai pradėjus derybas su Lietuva, ir kaip lygus su lygiu.

Numatoma derybas pradėti už dviejų savaitių, kai bus pasibaigęs visuotinis Sovietų Sąjungos Komunistų partijos kongresas, kuriame dalyvauja virš 4640 delegatų ir kurio pabaiga dar neaiški. Kalbama net apie galimą Gorbačiovo pašalinimą iš Generalinio sekretoriaus pareigų. Iš kitos pusės, Gorbačiovas labai neatlaidžiai savo pirmoje kalboje kritikavo konservatyvius senąjį režimą šalininkus, kurių kongrese yra dauguma. Reformų šalininkai tuo tarpu grąsina pasitraukti iš Komunistų partijos, jeigu ji laikysis senosios linijos ir ne-reims būtinų reformų, ir įsteigti visiškai atskirą Socialdemokratų partiją. Toks skilimas reikštų Visasąjunginės Komunistų partijos galą.

Lietuvoje vyriausybė užtikrino gyventojus, kad minimasis 100 dienų moratoriumas gali būti pratęstas, jeigu to pageidaus Lietuvos parlamentas ir vyriausybė. betgi taip pat gali būti kiekvienu metu nutrauktas, jeigu derybos vyks nepageidaujama kryptimi arba Maskva rimtai nesitars. V. Landsbergis yra paminėjęs, kad "derybų metu gali būti paleisti nuo

pavardžių visokie žvėrys, būtent, grąsinimai ir spaudimai, ir mes turime būti tam pasiruošę".

Lietuvos žmonės ir daug parlamento atstovų numato galimą pavojų, kad Maskva tikrai nori apgauti ir paklupdyti Lietuvą. Numato, žinoma, tokią galimybę ir Lietuvos vyriausybė, bet laikosi vieningai ir tvirtai. Didžiulė dauguma Lietuvos gyventojų šimtu nuosimčių remia savo vyriausybę ir jos nuosprendžius.

Maskva gi jau vėl pumpuoja naftą Mazeikių naftos perdirbimo fabrikui ir Sovietų Sąjungos premjeras Ryžkov'as liepos 2 d. pranešė, kad pašalinami visi kiti ekonominės blokados suvaržymai. Kol kas paskutiniojo Maskvos pažado vykdymą Vilnius dar nepatvirtino.

Tariamasi bus pirmoje eilėje, dėl visiškios nepriklausomybės, kuri buvo paskelbta 1918 metais vasario 16 dieną ir pakartota 1990 m. kovo 11 d. Lietuva reikalauja visų suvereninių galių savo teritorijos valdymo, savo užsienio politikos ir Raudonosios armijos pasitraukimo iš Lietuvos teritorijos arba bent aiškių kontroliuojamų bazių nuomos ir pakantos nuostatų. Reikės taip pat išspręsti daugybę nuosavybių ir įmonių perleidimo problemų, o taip pat ir susisiekimo bei informacijos tarnybos perleidimą Lietuvai. Kremlius, kaip iš Gorbačiovo ir sovietų vyriausybės vadovų pasisakymų galima spėti, bandys Lietuvai suvilioti siūlomos naujos konfederacijos masalais, žadant net atskirą specialią privilegiją Lietuvai, o taip pat Latvijai ir Estijai.

Nors Gorbačiovas pirmąsias 2 dienas XXVIII Komunistų Partijos Kongreso nerinktu partijos bosų ir biurokratų yra žiauriau kritikuojamas viešumoje, negu bet kada anksčiau, tačiau, atrodo, kad jis savo Partijos vadovo poste išsilaikys. Ar pati Partija suskils - dar neaišku.

Viena yra visiškai aišku: toji nuolatos iškilmingai minėtoji liaudies beveik yra visiškai nusivylusi ir komunizmu ir komunistų partija. Žmonės nebetiki žodžiais, kurių buvo pasakyta tūkstančių tūkstančiais, bet nori konkrečių rezultatų, t.y. duonos ir žmoniškos pastogės, niekad nematytų prekių, laisvės ir žmoniško gyvenimo.

Vienas paprastų darbininkų taikliausiai apibendrinio Sovietų žmogaus jausmus, tardamas amerikiečių žurnalistui: "Kol komunistų partija bus valdžioje, niekad nebus geriau".

• Sovietų premjeras N. Ryžkov'as pranešė, kad dabar Kremlius visą derybų iniciatyvą atiduoda Lietuvai. Derybas esa geriau pavesti valstybių vadovams, nes reikėsia

GERBIAMIEJI SKAITYTOJAI, BENDRADARBIAI -

ŠIS "NL" NUMERIS YRA PASKUTINIS PRIEŠ PRADEDANT ATOSTOGAS. KITAS PO JŲ PASIRODYS RUGPJŪČIO MĖN. 9 D. DATA. VISIEMS LINKIME MALONIŲ, ĮDOMIŲ ATOSTOGŲ!
/ Administracija veiks atostogų metu, tad galima siųsti laiškus, korespondencijas ir t.t./ "NL"

ŠIMTADIENINIS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTO VYKDYMO UŽŠALDYMAS

/Žemiau spausdiname Vytauto Landsbergio žodį, kaip jį pavyko užrašyti iš juostelės, pasakytą per Vilniaus Radijo stotį š.m. birželio mėn. 29 d./

"Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, būdama ir likdama tautos ir valstybės suvereninių galių reikėja, atkurdama NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVOS VALSTYBĘ ir visų tų galių vykdymo tikslu, siekdama tarpvalstybinių Lietuvos Respublikos derybų su TSR Sąjunga, skelbia nuo tokių derybų pradžios 100 dienų moratoriumą 1990 metų kovo 11 dienos aktui dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo, t.y. sustabdo iš jo kylančius teisinius veiksmus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS - TSR SĄJUNGOS derybų pradžia, jų tikslai ir sąlygos fiksuojamos specialiu protokolu.

LIETUVOS RESPUBLIKOS Aukščiausioji Taryba gali moratoriumą PAKEISTI arba ATŠAUKTI.

Moratoriumas savaime netenka galios, nutrūkus deryboms.

Jei dėl kurių nors įvykių arba aplinkybių šio šaukimo Aukščiausioji Taryba negali normaliai vykdyti, valstybės valdžios funkcijų moratoriumas tuo pačiu momentu NETENKA GALIOS.

AT patvirtino, nežymiai pageduodama, Vytauto Landsbergio pasiūlytą šį pareiškimą. Savo žodyje po moratoriumo priėmimo, Vyt. Landsbergis pabrėžė, jog lietuviai neatiduoda ko nors, kad ką nors gautų, bet rūpinasi, kaip atgauti, kas jiems priklauso, kokia procedūra, sąlygomis ir kokia eilės tvarka. "Apie tai turėtų būti vedamos derybos, o NE DĖL VADINAMŲ "SKYRYBŲ".

"Ir paprasčiausias, ir tarptautinis ir koks tik yra dangių ir žemės teisingumas - turėtų remtis viena formule: ana valstybė turi išeiti iš mūsų valstybės". Prieš 2 metus pasirinkę taikos politinės kovos kelią, mes ir šio galutinio tiklo turime siekti politinėmis priemonėmis - derybomis. Ir niekas tenebando aiškinti, kad valstybių tarpe jų suregulavimas galėtų būti nukreiptas prieš žmones, valstybių piliečius.

Dabar derybų sąlyga - moratoriumas. Bet ir moratoriumo sąlyga - derybos. Būtent - oficialiai abipusiai sutartų suvoilsomis reikiamomis sąlygomis derybų pradžia. Kol derybos neprasidėjo - moratoriumas tiki poperiuje. Nejaukus ir grėsmingas. Iš tikrųjų, jis neveikiantis. Na, nebent kokia propaganda pūstų burbulą - "Lietuva atsitraukia. Ir žinoma, Lietuvoje ne vieną dorą širdį maudžia prieštaras jausmas. Bet galėsime būti stipresni už tą savidraudą. O tiesiog rūpintis mums visoms mums būtinomis tarptautinių valstybių derybų sąlygomis. Irgi nelengva - čia ekspertų konsultacijos tebeišaukstinėse derybose, kurių metu atstatinėtume, atšaukus blokadą, nuniokotą ūkį, pasinaudotume ir politinės blokados panaikinimu Lietuvos delegacijos prekybos tarptautinių ir kitų kontaktų (reikaluose).

Dėl tokio užšaldymo-moratoriumo vyko diskusijos, buvo išreikšta labai kraštutinių pasisakymų. Per AT sesijos pertrauką Vytautas Landsbergis kalbėjosi su keliais deputatais privačiai.

svarstyti labai daug konkrečių klausimų. Kalbėdamas per radiją Lietuvos žmonėms, Vytautas Landsbergis pasakė, kad numatomos derybos dėl derybų tęsis ilgai. Atsakomybė už Lietuvos likimą tebėra labai didelė ir oficialias lygių valstybių derybas Lietuvai reikia eiti kuo geriausiai apsisauginus.

• Kazimierai Prunskienei ryžtingai išsikisus, Lietuvos AT atidėjo nutarimą dėl mokesčių Tarybų Sąjungos biudžetui sustabdymo.

Maskvai atšaukus ekonominę blokadą, Lietuvos geležinkeliais sparčiai auga iš Tarybų Sąjungos siunciamų medžiagų siunta.

• Lietuvos Radijui netransliavus Lietuvoje dabartinio Komunistų Partijos suvažiavimo Maskvoje, Kremlius perspėjo, kad gali nutraukti Vilniaus Radijo transliacijas Šiaurės Amerikai. Transliacijos reikalavo Suvažiavimo senąjį režimą šalininkai ir konservatyvieji. Buvo pageidauta nors dviejų valandų transliacijos iš Komunistų Kongreso Maskvoje. Problema išspręsta.

• Į netrukus įvykstančią Lietuvos Dainų Šventę Vilniuje pasisėkė atvykti tik kelioms grupėms iš užsienio / nukelta į 2 psl...../

/ BIRŽELIO TRĖMIMŲ PROGA / LIETUVOS RESPUBLIKOS AT DEKLARACIJA

Prieš penkiasdešimt metų, 1940-ųjų birželio 15 dieną, Tarybų Sąjunga įvykdė ginkluotą agresiją prieš nepriklausomą Lietuvos Respubliką, ją okupavo ir aneksavo. Šiais veiksmais Tarybų Sąjunga pažeidė tarptautinės teisės normas, sulaužė savo pačios sudarytas su Lietuvos Respublika sutartis, kuriomis buvo išpareigojusi gerbti Lietuvos nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą.

Demokratinės pasaulio valstybės niekada nepripažino Lietuvos - tikrosios Tautų Sąjungos narės - prievartinio inkorporavimo į TSRS. Tačiau tuomet, kai tą pačią birželio 15 dieną kitas agresorius užėmė Paryžių, kai dauguma Vakarų Europos valstybių buvo okupuojamos, Lietuva tegalėjo pasikliauti savo jėgomis.

Lietuva niekuomet nesusitaikė su jokia okupacija ir per tuos penkerius nelaisvės dešimtmečius, netekusi trečdaliai gyventojų, visomis jai prieinamomis priemonėmis priešinosi pavergėjams, puoselėjo viltį atkurti savo valstybingumą. Pastaraisiais metais, subrendus naujoms galimybėms, tautos nepriklausomybės sąjūdis ypač sustiprėjo.

Vykdydami Lietuvos tautos mandatą, mes, laisvai išrinkti jos atstovai, 1990 m. Antrojo liaudies deputatų suvažiavimo nutarimu pripažinusi 1939 metų TSRS - Vokietijos slaptuosius susitarimus teisiskai nepagrįstais ir negaliojančiais nuo jų pasirašymo momento, pasmerkusi savo 1939-1940 metų ultimatumų politiką ir tarptautinių sutarčių laužymą, o dabar deklaruojanti naują politinį mastymą, ir toliau pretenduoja į užkariautojo suverenitetą Lietuvai ir skelbia Lietuvos Respublikai ultimatumus ir naudoja jėgos politiką. Užkirsdami kelią Lietuvai užmegzti Lietuvai savarakiškus ekonominius ryšius, izoliuodama ją nuo pasaulio, TSRS kariuomenė blokuoja Lietuvos Respublikos sienas ir kontroliuoja Klaipėdos uostą. Į Lietuvą neleidžiama įvažiuoti užsienio piliečiams.

Todėl Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba pareiškia: kad Tarybų Sąjunga tęsia agresijos politiką prieš tris Baltijos valstybes - Lietuvą, Estiją ir Latviją - sunuku patikėti kalbomis apie naujuosius Europos namus ir ketinimais pakloti tvirtus jų pamatus. Lietuvos Respublikos, Estijos Respublikos ir Latvijos Respublikos nepriklausomybės įgyvendinimas de facto yra skubiai sprendina regioninė ir tarptautinė problema, sąlygojanti stabilumą Europoje. Atkurtos Lietuvos Respublikos vadovybė yra pasirengusi bet kuriuo metu pradėti šiuo klausimu derybas su Tarybų Sąjungos vadovybe.

Penkiasdešimt metų kentėjusi ir daug aukų už laisvę sudėjusi Lietuva, šiandieną, ekonominės ir politinės prievartos sąlygomis, nori tikėti, kad ji jau nebe vieniša, kad viso pasaulio geros valios žmonės ir demokratinės vyriausybės remis ir gins teisėtus Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės siekimus.

V. Landsbergis,
Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas,
Vilnius, 1990 m. birželio mėn. 15 d.

PREZIDENTO KREIPIMASIS Į LIETUVOS ŽMONES

Mūsų Tėvynė Lietuva, svetimųjų ištrinta iš Europos žemėlapių, atgijo, jos laisvės šauksmas nuidėjo per visą pasaulį. Mūsų troškimas prisikelti kyla iš skausmo, matant, istuštėjusius kaimus, atsilikimą nuo Europos valstybių, tebevykstančią baimę, fiziškai ir dvasiškai suluošintus žmones.

Kaip dabar visus juos sutaikyti, sutelkti doram darbui - kurti ir tvirtinti nepriklausomą Lietuvą, žmonišką gyvenimą.

Minėdami 1940-ųjų birželio 15-ąją, prisimindami visus nukankintus kalėjimuose, tremtyje, žuvusius Lietuvos žemėje, visus fiziškai ir dvasiškai suluošintus, nulenkinę galvas ir susikaupkime. Pamastykime, ką turėtume daryti, kad ši Lietuvos gedulo diena patiesintų ir palengvintų mūsų rytojaus kelią.

Tegul viesiems laikams būna pasmerkta tarpusavio neapykanta, prievarta, melas, diktatorių valdymas.

Kurkime demokratinę visuomenę, kurioje kiekvienas balsas būtų išgirstas ir ramiai išklausytas.

Stiprinkime nepriklausomą Lietuvą ir padarykime viską, kad joje pakaktų vietos visų tautų ir įvairiausių pažiūrų geros valios žmonėms.

Susitelkime ir atsispyrkime bet kokiame skaldymui, tarpusavio vaidams. Tarp besikuriančių ir esamų partijų, draugijų ir sąjūdžių pirmiausia ieškokime visus jungiančių, o ne skiriančių idėjų ir tiesų.

Sugrąžinkime Lietuvai žmogų, išsivadavusį iš vakarykščios tamsos, kuric gyvenimas būtų skirtas artimo ir Tėvynės meilei. Pasakykime sau: tasai žmogus būsiu aš!

V. Landsbergis,
Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas,
Vilnius, 1990 m. birželio 15 d.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS: "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 22.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.



LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS KELIAI Į LAISVĘ.

Vytautas Skuodis
(Svarbesnių įvykių kronika: 1990 metų sausis-kovas)
(Pabaiga)

/III.29./ Po to, kai JAV sekretorius Baker'is Afrikoje susitiko su TSRS Užsienio Reikalų ministriu, jis pasiuntė E. Ševerdnadzei pasiūlymą, kad TSRS susilaikytų nuo jėgos naudojimo LIETUVOJE ir pradėtų pasitarimus su LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBE. Tačiau netrukus JAV vyriausybė sušvelnino savo pasisakymus. Bendras nusistatymas esąs toks: lietuviai per daug greitai ir per stipriai reikalauja savo teisių, pasakė Baltųjų Rūmų Spaudos direktorius M. Fitzwater. Jo žodžiais, "Lietuviai privedė prie susirėmimo, kurio nenori nei Maskva, nei mes".

/III.29./ BRITANIJOS premjerė Margaret Thatcher prieš savaitę parlamente pareiškė, kad britai pilnai remia Lietuvos žmonių teisę apsispręsti LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS klausimuose ir BRITANIJOS vyriausybė pasisako UŽ PABALTIJŲ KRASTŲ PILNĄ NEPRIKLAUSOMYBĘ.

III.29. NATO vyriausioji būstinė ir daugelio EUROPOS valstybių vadovai išpėjo, jog užpuolimas ligininių, kur buvo priglauti lietuviai kariai ir kariuomenės dalinių išdėstymas strateginėse vietose aplink LIETUVOS miestus, pristabdys demokratines reformas Rytų Europoje ir pakenks Rytų - Vakarų santykiams.

NORVEGIJOS ministeris pirmininkas Siuse pareiškė: "Žiaurūs Sovietų kariškių veiksmai yra šokiruojantys ir neprotingi žingsniai. Būtinai reikia, kad Sovietų Sąjungos vadovybė tučtuojau pasakytų, jog ji pasirengusi pradėti tikras derybas, kol padėtis nepasidarys nekontroliuojama.

/III.29./ DANIJOS Komunistų Partijos vykdomasis komitetas paskelbė pareiškimą, kuriame sakoma, jog Danijos komunistų partija pripažįsta ir remia LIETUVOS teisę į nacionalinį apsisprendimą.

III.29. CEKOSLOVAKIJOS prezidentas Vaclav Havel pasiuntė telegramą M.Gorbačioviui ir V.Landsbergiui, siūlydamas tarpininkavimą jų pasitarimuose. V.Havel'is pabrėžė, jog vienintelis būdas išspręsti problemas - atviras ir teisingas politinis dialogas, o bet kokie grasinimai ir smurtas gali rimtai pakenkti taikai Europoje.

LIETUVOS Respublikos AT pirmininkas V.Landsbergis kreipėsi į JAV KONGRESĄ, prašydamas pripažinti Lietuvos vyriausybę.

VILNIUJE įvyko LIETUVOS politinių partijų ir organizacijų atstovų susitikimas. Priimtame pareiškime pritariama Lietuvos Respublikos AT nutarimams, visi Respublikos gyventojai kviečiami pasitikėti demokratiškai išrinktų parlamentarių išmintimi, nepasiduoti kurstytojų ir skaldytojų propagandai, kurios tikslas - sunaikinti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Politinių partijų atstovai pasitę TSRS prezidentui M. Gorbačioviui telegramą, kuria siūloma gerbti tautų apsisprendimo ir nesikišimo į kitų valstybių vidaus reikalus principus, pripažinti nepriklausomą Lietuvos Respubliką.

RYGOJE (Latvija) įvyko mitingas, kuris išreiškė solidarumą NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI. Mitinge dalyvavo apie 6.000 žmonių. Priimtoje rezoliucijoje visos TSRS tautos kviečiamos tęsti kovą prieš dar neišgyvendintą stalinizmo - hitlerizmo dvasią. Reikalaujama nesikišti į LIETUVOS vidaus reikalus ir TSRS vyriausybei tuojau pat pradėti derybas su Lietuvos Respublikos vy-

/.....atkelta iš 1 psl./

nio: JAV Clevelando "Grandinėlei", iš Punsko "Jotvai" ir iš Australijos - Adelaidės "Žilvinui".

PEN KLUBO REZOLIUCIJA

Neseniai įvykęs tarptautinis PEN klubo kongresas Madeiros saloje priėmė rusų poeto J. Jevtušenkos paruoštą rezoliuciją, kuria buvo pareikštas susirūpinimas dėl padėties Latvijoje Estijoje ir Lietuvoje. Siūloma "Draugiškas atsiskyrimas, pagrįstas savitarpio supratimu ir pagarba... kuris laimingai sujungtų, latvių, lietuvių ir estų nepriklausomybės pripažinimą su visų jų teritorijose gyvenančių tautų teisių gerbimu..."

2 psl.

Lietuvių PEN centrui Madeiroje atstovavo rašytojas R. Lankauskas, R. Rudaitytė ir S. Goštautas.

IŠRINKTAS VDU REKTORIUS

Nepalanki Lietuvai politinė padėtis sukomplikavo Vytauto Didžiojo universiteto rinkimus. Didelė išei-
vijos dalis - universiteto senato atstovai, turėję dalyvauti rinkimuose, negalėjo atvykti į Lietuvą, nes negavo vizų. Padėti išgelbėti Telefaksas: VDU rektorium išrinktas Kalifornijos universiteto profesorius A. Avizienis. Lietuvoje už jį balsavo 33, o telefaksu iš JAV pranešė, kad jį parėmė 31 VDU senato narys, gyvenantis užsienyje.

riausybė, išvesti visą sovietinę kariuomenę iš PABALTIJŲ ir LIKVIDUOTI VISAS MOLOTOVO-RIBBENTROPO susitarimų 1939 metų pasekmes.

RYGOJE įvyko "internacionalistų" surengtas mitingas, kuriame dalyvavo apie 15.000 žmonių. Jo rezoliucija reikalauja nutraukti LATVIJOJE spausdinimą "antitarybinių" leidinių ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn visą eilę masinės informacijos vadovų. Rezoliucija baigiama žodžiais: "Apginsime sovietų valdžią. Latvijoje nėra vietos Lietuvos variantui. Suglauskime gretas, draugai!" Tarp įvairių plakatų buvo ir toks: "Latvija pasiliks raudona!"

TALLINN'e (Estijoje) prasidėjo pirmoji ESTIJOS TSR naujo parlamento sesija. Deputatai pasiskirstė į 6 grupes ne tik pagal tautybes, bet ir pagal jų priklausomybę įvairioms partijoms ir judėjimams. Nuo TSKP atsisakydusios ESTIJOS KP narių deputatų tarpe yra 55, kas sudaro daugiau 50%.

Nė viena vedančioji politinė jėga ESTIJOJE ir jos Aukščiausioje Taryboje mandatų daugumos neturi. 46 mandatus turi Estijos Liaudies Fronto atstovai ir jo šalininkai. 27 deputatai atstovauja "Interfronto" interesus ("Jungtinė Taryba rusiškai kalbančių darbo kolektyvų" ir "Tarybinės santvarkos ir pilietinių teisių Estijoje gynimo komitetas"). 13 mandatų turi Laisvosios Estijos blokas. Iš viso deputatų yra 105. Absoluti dauguma deputatų palaiko ESTIJOS KONGRESO, kurio I-oji sesija įvyko kovo 11-12 d.d. idėjas. Prieš prasidedant sesijai, prie vyriausybės rūmų susirinko keletas tūkstančių žmonių, išreiškdami savo pritarimą ESTIJOS PARLAMENTUI klausimuose dėl ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS.

/III.30./ TSRS prezidentas M. Gorbačiovas reikalavo per 3 dienas LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DEKLARACIJĄ ATŠAUKTI ir savo reikalavimą sustiprino Sovietų kariuomenės judėjimais LIETUVOS teritorijoje.

/III.30./ LIETUVOS Respublikos AT pirmininkas V. Landsbergis priėmė aukšto rango Sovietų kariuomenės vadus, kurie aiškino, kad Lietuvoje vyksta tikrai kariuomenės manevrai. Tuo metu M. Gorbačiovas Maskvoje buvo pareiškęs, kad pasitarimai su LIETUVOS atstovais vyks ir toliau, o kovo 16 dienos telegrama V. Landsbergiui nebuvusi ultimatumas.

/III.30./ Pulkininkas Uri Naumin, kuris vadovavo užimant vieną Pedagoginio Instituto pastatą, pasakė, kad jis tai daro tiesioginiu Gorbačiovo ir TSKP CK įsakymu.

/III.30./ TSRS Gynybos Ministerija pažadėjo amnestiją tiems lietuviams, kurie sugriš į savo karinius dalinius, iš kurių savavališkai jie pasitraukė. Nesugrižę būsia ieškomi ir patraukiami baudžiamojon atsakomybėn.

/III.30./ TSRS ministeris pirmininkas N. Ryžkov'as išakė tiesiogiai perimti visas LIETUVOJE esančias sąjunginės priklausomybės įmones TSRS Ministrų Tarybos žinion. TSRS Valstybės Saugumo komitetui ir Vidaus Reikalų Ministerijai - perimti muitų kontrolę, o taip pat LIETUVOS SIENŲ KONTROLĘ.

/III.30./ TSRS Vidaus Reikalų ministeris V. Landsbergis, kuris yra ir TSRS prezidento Tarybos narys, užsienio diplomatams pasisakė prieš puolimo taktiką LIETUVOS atžvilgiu ir už pasitarimus su ja. Jo žodžiais, "Niekas negali atimti respublikoms konstitucines teises atsiskirti nuo TSRS".

/III.30./ LIETUVOS Ministrų Taryba nutarė raginti Lietuvos piliečius atiduoti medžioklinius šautuvus Vidaus Reikalų Ministerijai. Atsižvelgiant į M. Gorbačiovo išpėjimus, nutarė sustabdyti steigimą Lietuvos sienų apsaugos ir muitų kontrolę.

/III.30./ LIETUVOS Tautinis Olimpinis Komitetas ir Lietuvos Respublikos Kūno Kultūros ir Sporto Komitetas kreipėsi į LIETUVOS piliečius ir sporto visuomenę pareiškė, jog nuo KOVO 11 d. TSRS rinktinės de jure ir de facto vėl yra kaimyninės valstybės rinktinės, o TSRS čempionatai - kaimyninės šalies čempionatai.

/III.30./ LENKIJOS Solidarumo narių vadovaujama vyriausybė pareiškė atsargų pritarimą Lietuvos Nepriklausomybės deklaracijai.

/III.30./ JAV prezidentas George Bush tarėsi su Kongreso vadais ir pareiškė susirūpinimą dėl Sovietų kariuomenės judėjimų LIETUVOJE ir kitų jos vykdomų griežtų priemonių ir pasiūlė, kad Sovietų Sąjunga pradėtų pasitarimus su LIETUVA dėl jos apskelbto atsiskyrimo.

III.30. SOVIETŲ KARIUOMENĖS padalinys, atvestas TSKP organizacijos Lietuvoje vadeivus Juozo Jarmalavičiaus, prievarta užėmė LKP CK partinio archyvo pastatą.

VILNIUJE TSRS Generalinio prokuroro pirmasis pavaduotojas A.Vasiljev'as LIETUVOS Respublikos prokurorui Artūriui Paulauskui pareiškė, kad jis yra pašalintas iš užimamų pareigų todėl, kad pažeidė TSRS konstituciją ir nutraukė ryšius su TSRS Generaline prokuratūra, be to, netaktiškai elgėsi su TSRS Generalinės prokuratūros atsiųsta komisija.

DIDŽIOSIOS BRITANIJOS korespondentui Edward Lukass išduota pirmoji Lietuvos Respublikos Užsienio Reikalų Ministerijos viza. Ji buvo išduota VILNIAUS aerouoste, svečiui atvykus.

ESTIJOS TSR AT priėmė deklaraciją dėl jos bendradarbiavimo su ESTIJOS KONGRESU, kuria pareiškama, kad ESTIJOS TSR Aukščiausioji Taryba pripažįsta, jog ESTIJOS KONGRESAS ATSTOVAUJA TIKRĄSIOUS ESTIJOS piliečius ir palaiko jų siekimą ATKURTI ESTIJOS RESPUBLIKOS VALSTYBINGUMĄ. Už šią rezoliuciją balsavo 71 deputatas, prieš - 27, 12 susilaikė.

ESTIJOS TSR AT priėmė nutarimą dėl ESTIJOS TSR valstybinio statuso, kuriame patvirtinama, kad 1940 m. birželio 17 d. ESTIJOS RESPUBLIKA BUVO OKUPUOTA ir toji okupacija tęsiasi iki šiol. TSRS valdžia ESTIJOJE yra neteisėta. Skelbiamas pereinamasis laikotarpis, kuris pasibaigs tada, kada bus sudaryti ESTIJOS RESPUBLIKOS VALSTYBINGUMO KONSTITUCINIAI ORGANAI. Už šį nutarimą balsavo 73 deputatai, susilaikė 3. Kiti balsavime nedalyvavo (daugiausiai rusai, nusistatę prieš Estijos nepriklausomybę).

VARŠUVOJE įvyko LENKIJOS Respublikos Užsienio Reikalų ministerio Kšištof Skubičevski ir LIETUVOS Respublikos Užsienio Reikalų ministerio Algirdo Saudargo susitikimas. Pasikeista nuomonėmis dėl tolesnio bendradarbiavimo formų.

PRANCŪZIJOJ prezidentas F.Mitterand'as, duodamas interviu PRANCŪZIJOJ TV stočiai TF-1, į klausimą: ar nereikėtų poną Gorbačiovą išpėti dėl dabartinių

Sovietų veiksmų Lietuvoje, - prezidentas atsakė: "Tai jau padaryta. Įspėti - reiškia pasakyti, kad vienintelis prilimtinamas kelias yra dialogo kelias."

/III.31./ Kongresmanų delegacija, kurioje buvo kongresmanai Christopher Cox ir John Miller, lankėsi Baltuosiuose Rūmuose ir reikalavo, kad JAV prezidentas pripažintų naująją Lietuvos vyriausybę. Uždaro pasitarimo metu, kuriame dalyvavo ir Saugumo Tarybos viršininkas B.Scowcroft, prezidentas kartojęs kongresmanams, kad M. Gorbačiovo išlaikymas valdžioje yra svarbesnis reikalas, negu Lietuvos nepriklausomybė.

/III.31./ BULGARIJOS Nepriklausomos Žmogaus Teisių Gynimo Draugijos nacionalinė vadovybė atsiuntė sveikinimą visiems LIETUVOS žmonėms, atkūrusiems savo šalies valstybinį suverenitetą.

/III.31./ LIETUVOS Respublikos Ministrų Taryba paskyrė Egidijų Bičkauską LIETUVOS Respublikos MT nuolatiniu atstovu prie TSRS MT, atleisdamas iš tų pareigų prieš tai buvusį S.Jaruševičių.

/III.31./ Paskelbtas LIETUVOS Gydytojų Sąjungos kreipimasis į pasaulio gydytojus. Jame nurodoma, kad kovo 27 d. naktį Sovietų ginkluoti desantininkai įsiveržė į dvi stambiausias Lietuvos psichiatrinės ligonines, naudodami jėgą jas nusiaubė ir nežinoma kryptimi išvežė 14 žmonių. Toliau sakoma: "Mes, Lietuvos gydytojai, nežinome civilizuotų tautų istorijoje tokio okupacinių kariuomenių elgesio ligonių ir medicinos darbuotojų atžvilgiu, ne karo metu." Kreipimesi prašoma pamerkti šį aktą ir padėti visais įmanomais būdais.

/III.31./ VILNIUJE pradėjo veikti LIETUVOS nepriklausomybės prieš suorganizuotas "Tarpžinybinių Spaudos Centras". Jame darbuojasi TSRS Vidaus Reikalų, Ministerijos TSRS Valstybės Saugumo komiteto, TSRS Gynybos Ministerijos ir LKP (TSKP platformos) atstovai. To "centro" uždavinys - aprūpinti TSRS spaudos, radijo ir TV darbuotojus "objektyvia" informacija apie padėtį Lietuvoje.

III.31. LIETUVOS Respublikos AT Prezidiumas nutarė įsteigti svarbiausių valstybinių įstaigų ir Respublikos vadovybės apsaugos dalinį, jį suformuojant iš milicijos darbuotojų.

LIETUVOS Respublikos AT Prezidiumo pareiškimas dėl neteisėto Lietuvos jaunuolių šaukimo į Sovietų kariuomenę. Pareiškime sakoma: "LIETUVOS RESPUBLIKA visais įmanomais būdais siekia ir sieks išspręsti šią jai primestą sunkią problemą, tačiau neturėdama galimybių jėga atremti jėgą ir apginti jaunuolius nuo jų priverstinio ėmimo į svetimos šalies karines pajėgas, palieka kiekvienam jaunuoliui galimybę pačiam spręsti, kaip pasielgti - likti Lietuvoje, grindžiant savo gyvenimą Lietuvos Respublikos įstatymais, ar paklusti okupacinių įstatymų reikalavimams."

LIETUVOS Respublikos AT pirmininkas V. Landsbergis pasiuntė pakvietimus su Lietuvos Respublikos vizomis JAV senatoriams Alfonse D'Amatto, Gordon Humphrey ir Frank Murkowski.

LKP CK pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas susitiko su į VILNIŲ atvykusia TSKP CK atsakingu darbuotojų grupe, kuri pareiškė, jog vykdant TSKP CK Politinio Biuro nutarimą dėl TSKP turto Lietuvoje, taip pat TSRS Ministrų Tarybos nutarimą "Dėl priemonių TSKP nuosavybei Lietuvos TSR teritorijoje ginti", TSRS Vidaus Reikalų kariuomenė užėmė ir pradėjo kontroliuoti LKP CK pastatą ir garažą, Partijos Istorijos Institutą ir jo archyvą, LKP CK leidyklą, Aukštąją Partinę Mokyklą, kai kuriuos kitus objektus.

LATVIJOS Liaudies Fronto DUMOS pasveikinimas LIETUVOS Respublikos AT pirmininkui V. Landsbergiui ir visai lietuvių tautai su Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimu. Kategoriskai smerkiamos TSRS agresyvios akcijos Lietuvos atžvilgiu. Pažymima, kad LATVIJOS TSR AT pirmojoje sesijoje būtina atkurti LATVIJOS Nepriklausomybę.

MASKVOS Centriname parke įvyko mitingas, skirtas ginti Lietuvos Respublikos apsisprendimą atsiskirti nuo TSRS. Mitingą suorganizavo: Konstitucinių Demokratų Sąjunga, Rusijos Liaudies Frontas, "Maskvos Tribūna", Socialdemokratų Asociacija, "Sčit", Demokratų Sąjunga, Anarcho-Sindikalistų Konfederacija, Maskvos "Memorial", Demokratų Partija, Krikščionių Demokratų Sąjunga ir Ukrainos liaudies judėjimas "Ruch". Mitinge dalyvavo apie 2.000 žmonių. Buvo daug Rusijos, Ukrainos, Azerbaidžiano, Moldavijos, Latvijos, Estijos tautinių vėliavų ir šūkių: "Kremliu, šalin rankas nuo Lietuvos!", "Reikalaujame pripažinti Lietuvos nepriklausomybę!", "Broliai lietuviai. Visi dori žmonės su jumis!" "Pabaltijo rusai, rytoj jūs gyvensite kaip suomiai ir švedai. Mes jums pavydime. Nebūkite kvailiai!" Pakilo rankų miškas, kai buvo perskaityta rezoliucija, reikalaujanti nutraukti šantažą prieš nepriklausomą Lietuvos Respubliką ir kad Kremlius pradėtų dialogą su Lietuva.

KIJEVE (Ukraina) susirinko apie 20.000 žmonių. Tarp įvairių lozungų buvo: "Salin rankas nuo Lietuvos!", "Kolonijinė Ukraina sveikina nepriklausomą Lietuvą!", "Broliai lietuviai, Ukraina su jumis!" Mitingas kreipėsi į Lietuvoje gyvenančius ukrainiečius, kviesdamas remti Lietuvos Respubliką. Kreipimesi yra žodžiai: "Be laisvos Lietuvos nebus ir laisvos Ukrainos!"

LVOVE (Ukraina) į mitingą susirinko apie 30.000 žmonių. Jame kalbėjęs Lvovo Streikų Komiteto atstovas pareiškė: jeigu TSRS toliau tęs karinį, psichologinį ir politinį spaudimą Lietuvos vyriausybei, Streikų Komitetas organizuos politinį streiką visoje Ukrainoje.

IVAN FRANKO mieste (Ukraina) mitinge dalyvavo apie 4.000 žmonių. Rezoliucijoje reikalaujama pripažinti nepriklausomą Lietuvos Respubliką ir nedelsiant pradėti abipuses derybas, išvedant iš Lietuvos Sovietų kariuomenę.

TERNOPOOLYJE (Ukraina) dalyvavo apie 5.000 žmonių mitinge. Jis buvo vienintelis visoje Ukrainoje, kuris vietinės valdžios buvo leistas. Jį sankcionavo naujoji Miesto Taryba, kurioje visi deputatai atstovauja demokratinį bloką.

DONECK'E (Ukraina) į solidarumo LIETUVAI mitingą susirinko apie 3.000 žmonių. Buvo susirėmimų su milicija.

III.31. / ir IV.1./ UKRAINOJE mitingai, demonstracijos ir parašų rinkimai, remiant Nepriklausomą Lietuvą, įvyko KRIVOJ ROG, ROVNO, NIKOLAJEVO, VINICA, CERNOVICA, ZAPOROZE, CHUSTO, MARIUPOLIO, LUCK, ŽITOMIR, DNEPROPETROVSK, CHAR-KOV ir POLTAVA miestuose. Iš viso kovo 31 - balandžio 1 dienomis solidarumo LIETUVAI AKCIJOSE DALYVAVO APIE 250.000 ŽMONIŲ.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA



J. Griesius, Lietuvių kova su kryžiuočiais, medžio skulptūra

LIEPOS MĖNUO ATMINTINAS DĖL DVIEJŲ SVARBIŲ DATŲ

1410 m., t.y. prieš 580 metų LIEPOS 14-15 d.d. vyko istorinės svarbos EUROPAI, o tuo pačiu ir LIETUVAI ŽALGIRIO MŪŠIS, kuris privertė Ordiną galų gale nutraukti Lietuvos puldinėjimus ir puldinėjimus Rytų Europos.

1933 m. LIEPOS mėn. 15 d., prieš 57 metus, iš NEW York'o, JAV išskrido DARIUS ir GIRENAS PER Atlantą, pirmą kartą Lietuvos ir 6 kartą pasaulinės aviacijos istorijoje, be sustojimo.

Beveik pasiekus Lietuvą, LITUANICA nukrito miške ties Soldino miesteliu, Vokietijos teritorijoje. Sudužo lėktuvas ir žuvo abu lakūnai neaiškiomis aplinkybėmis.

Jų kūnai buvo atvežti į Kauną ir nepaprastomis masinėmis iškilmėmis palaidoti.

Visa eilė lietuvių visuomeninių ir sporto organizacijų Lietuvoje, JAV ir kituose kraštuose pasivadino tų dviejų lakūnų vardais. Poetai, muzikai, skulptoriai ir dailininkai kūrė jų garbei.

1934 m. Lietuvoje buvo pavadinta apie 300 gatvių DARIAUS-GIRĖNO vardu (beveik kiekviename mieste ar miestelyje), 24 aikštės, 18 tiltų, 8 mokyklos.

ŽALGIRIO MŪŠIO 580-SIOS METINĖS

D.N. Baltrukonis

1410-jų metų liepos mėn. 14-15 d.d. į Lietuvos valstybės istoriją buvo įrašyta, galbūt, vienas iš heroiškiausių įvykių. Tai buvo laimėjimas vieno iš stambiausių mūšių tų laikų Europos istorijoje.

Siemet švenčiame jau 580-tąsias to mūšio metines. ŽALGIRIO (Grünwald'o) kovų arena randasi dabartinės Lenkijos valstybės teritorijoje. Tam paminėjimui ruošiamasi gana plačiai. Minėjimą rengia, žinoma, lenkai. Taip susiklosčius istorijai, lenkai drauge su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos pajėgomis buvo šio epochinio įvykio sąjungininkai. Teigiama, jog šian mūšin buvo sutelkta geriausias rinktinės pajėgos iš Rytų ir Vakarų Europos. Esant nelabai patikimiems istoriniams šaltiniams, - mūšyje dalyvavusių karių abiejose pusėse skaičiai labai neaiškūs. Jie svyruoja nuo 30.000 iki maždaug 250.000 vyrų.

Kaip žinoma, tų laikų įvykių aprašymai buvo la-

VILNIAUS RADIJAS PRAŠO PARAMOS

Edvinas Butkus, kurį girdime kas vakarą 8 val., pranešanti naujausias žinias iš mūsų tėvynės per VILNIAUS RADIOJO užsienio laidą, prašė montrealiečių, ir visų kanadiečių konkrečios paramos ir bendradarbiavimo. Pirmiausiai, tuojau pranešti VILNIAUS RADIOJO stočiai, jei transliacijos sunkiai girdimos. Šiuo metu VILNIAUS RADIOJO užsieninė laida geriausiai girdima, kaip tvirtina daugelis montrealiečių, 15.485 dažnyje, kuris randasi 19 metrų ruože. Kai kurie klausytojai gerai girdi 11.790 dažnyje, kuris randasi 25 metrų ruože. Mielus VILNIAUS RADIOJO klausytojus prašome pranešti ir NL redakcijai, jeigu gerai girdima ir kitose skalėse, arba, jeigu šią informaciją reikia patikslinti.

Antrasai VILNIAUS RADIOJO pageidavimas jau įvykdytas: dėka skubios ir efektingos LITO vedėjo Broniaus Niedvaro iniciatyvos, tą pačią dieną po gautojo rytinio pranešimo iš Vilniaus. Taigi, š.m. birželio mėn. 22 d. p.p. mūsų Kredito Unijos banke LITAS atidaryta sąskaita nr. 4788, kurioje galima įmokėti aukas, skirtas VILNIAUS RADIOJUI Lietuvoje. LITO vadovybė jau įmokėjo pradžia savo 100 dolerių auką. Visi paaukoti pinigai bus skirti tikrai VILNIAUS radijui, kuris šiuo metu turėjo užsimokėti didoką sumą Maskvai, kad šioji leistų transliuoti Vilniaus Radijo programą užsieniui galingesnėmis bangomis.

Trečias VILNIAUS RADIOJO pageidavimas toks: Vilniaus Radijo vadovybė nori gauti informaciją iš visų tautiečių, nukentėjusių dėl dabartinės Kremliaus ekonominės ir politinės blokados Lietuvoje, draudžiant įvažiuoti savo tėvynėn atsaugiant vizas, neduodant vizų gyventantiems Kanadoje arba jų giminėms ir artimiesiems Lietuvoje, kad galėtų atvykti Kanadon. Tokia informacija, kaip pastebėjo Edvinas Butkus, bus su protestu išteikta Maskvai, o taip pat patalpinta Lietuvos sąrašui, kurin registruojami vis materialiniai nuostoliai ir kitokios nuoskaudos, patirtos dėl įvairių Maskvos taikomų sankcijų Lietuvai, norint ją priversti atsaukti savo nepriklausomybės atstatymo paskelbimą š. m. kovo 11-tąją dieną.

TAD KREIPIAMIESI Į MONTREALIČIUS IR VISOS KANADOS LIETUVIUS, RAGINAME GAUSIAI AUKOTI VILNIAUS RADIOJUI (LITO SASKAITON, SKIRTON VILNIAUS RADIOJUI, NR. 4788), o taip pat parašyti arba telefonu pranešti ir kita prašoma informaciją. VILNIAUS RADIOJO telefonas (tiesioginis): 0-11-7-0122-66-19-47. FAX aparatu: 0122-66-11-17.

1990.VII.5

bai subjektyvūs, - rėmėsi daugiausiai asmeniškais atpasakojimais ar net legendomis. Neturint ligi šiol tikslesnių statistikos duomenų, vis dėlto, aišku, kad mūšio dydis ir svarba buvo labai reikšmingi. Kiek galima spręsti iš įvairių istorijos šaltinių, mūšyje dalyvavo rinktiniai kariai iš Vokietijos, Prancūzijos ir net Anglijos (Ordino pusėje). Lietuvos-Lenkijos pajėgose dalyvavo ir keleta Smolensko, totorių ir net čekų pulkų. Šių metų minėjimui man yra pakviesta, kiek girdėti, lietuviai ir net Smolensko apylinkių žmonės.

Žymusis lenkų rašytojas Henrik Sienkevičius ši mūšį labai išsamiai aprašė savo istoriniame veikalė GRÜNWALD. Jame rašytojas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos pajėgų rolę atvaizdavo gana realistiškai ir objektyviai. Šiam veikalui autorius matomai istorinius faktus surinko gana kruopščiai. Žinoma, pats veikalas yra istorinis romanas. Veikalo epizodai yra grynai autoriaus lakiosios vaizduotės kūriniai, meistriškai apie istorinius duomenis apipinti. Daugelis veikalo epizodų yra paimta iš įvairių istorinių įvykių Lietuvoje. Šis veikalas yra tikrai epinio pobūdžio ir mums, lietuviams, ypač vertingas. Prieš porą dešimtmečių, remiantis H.Sienkevičiaus veikalu, Lenkijoje buvo susuktas gana grandiozinis spalvotas filmas GRÜNWALD. Tai labai detalai išdirbtas istorinis kinematografinis veikalas. Jame gana puikiai figūruoja abu lietuviai pusbroliai - Lenkijos karalius Vladislovas Jogaila ir Didysis Lietuvos Kunigaikštis - Vytautas Didysis. Gana realistiškai atvaizduota ir įvairūs priešininkų personažai: Ulrich von Juningen, Kuno von Lichtenstein, Friedrich von Walrode ir kiti. Filme buvo kruopščiai atpasakota įvairios Ordino skriaudos Lenkijai. Deja, filmo statytojai Lietuvos ir lietuvių rolę labai sumenkino. Lietuviai buvo atvaizduoti labai apgailėtinais: aprenkti žvėrių kailiais, mūšiuose pavaizduoti gana primityviai ginkluoti. Daugelis šio istorinio mūšio lemiamų epizodų buvo priskirta lenkų vadovams. Taigi, ta prasme filmas nebuvo tikrai objektyvus, daug prasiilenkęs su istorine tiesa.

Neginčijama, jog Lenkija, kaip valstybė ir krikščioniška tauta, egzistavo jau nuo 966 m. ir buvo žymiai daugiau pažengusi tų laikų kultūroje bei pramonėje. Tuo tarpu Lietuva, kaip valstybė, tebuvo vos 159 metų amžiaus ir (kas svarbiausia), visą tą laikotarpį buvo nuolatiniame karo stovyje su abiem (Livonijos bei Teutonų) ordinais. Kraštas dėl nuolatinių Ordinų puolimų buvo alinamas ir nukraujuojamas. Taigi, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos pajėgos negalėjo būti to paties lygio ginkluotės, kaip gerai industrializuotos Lenkijos kariai.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos ginkluotos pajėgos susidarė iš lietuvių, keleto Smolensko ir totorių pulkų. Pagal istorinius davinius, Lietuvos Didžioji Kunigaikštija išstatė 40, o Lenkija - 50 pulkų. Sąjungininkų (Rytų) pajėgos ŽALGIRIO mūšyje skaičiais buvo gerokai pranašesnės, nei Ordino. Tačiau Ordinas mūšin atsigabeno daugiau tų laikų technikos (patrankų, šaudomų ginklų). Jų kavalerija buvo labai gerai šarvuota bei ginkluota. Taigi, įvertinant visus šiuos faktorius, Ordino pajėgos galėjo būti žymiai pranašesnės. Sąjungininkai turėjo pasiklausti pranašesne strategija, gudresniais manevrais. Čia ir sužibo Vytauto Didžiojo, kaip gabaus karo vado žvaigždė. Atrodo, jog Vytautui buvo patikėta mūšio plano parengimo ir jo įvykdymo atlikimas. Kaip žinome, mūšio eiga buvo labai permaininga. Apart gudrių Vytauto manevrų, mūšio pergalė nusprendė Sąjungininkų dalinių ypatingas didvyriškumas. Neginčijamai gerai pasirodė (pagal Dlugoš'ą!) Smolensko srities pulkai, vedami Lengvenio Algirdaičio. (Tie pulkai, labai galimai, galėjo būti sudaryti iš rytinės Lietuvos sienas saugančių lietuviškųjų dalinių). Teigiama, jog dauguma šių dalinių tapo sunkiosios Teutonų kavalerijos sukapoti, drauge nusinešant ir ne vieną priešo riterį...Taipgi teigiama, jog nuo lietuvių kuokų, jiečių bei kirvių žuvo ir pats Didysis Magistras bei kiti Ordino vadai. Ir savaime suprantama, kad lietuviai šiame mūšyje turėjo ypatingą paskirtį bei aistrą atsiskaityti su priešu už tuos 200 metų trukusius nuolatinius Lietuvos puldinėjimus. Tokia žūtbutinė lietuvių laikysena mūšyje turėjo tikriausiai lemiamą rolę. O kieno pusėje buvo pergalė - dabar ir visados yra visiems aišku...

Ilgai, tačiau, neaiški buvo Lietuvos rolė Žalgirio mūšyje pasaulinės istorijos knygose. Visą pusę milenijaus praėjo, kol lig šiol istorinėse miglose virš Lietuvos kabėjęs pergalės aureolė buvo pagaliau išryškinta ir gera dalimi priskirta Lietuvai. Visa tai įvyko dėka ne kieno kito, o tik dėka savų, atgimstančios Lietuvos išugdytų istorikų: Simano Daukanto, Zenono Ivinskio, Adolfo Šapokos, Vandos Sruogienės ir kitų. Tai jie atitaisė šimtmečiais trukusią istorinę falsifikaciją ir patiekė pasauliui Lietuvos istoriją tokią, kokia ji turi būti.

Deja, su 1940-taisiais metais prasidėjo Lietuvai vėl kita, 50 metų trukusi, stalinistinė naktis. Beveik pusįimtį metų tauta buvo mokoma vėl kitokios istorijos, - tik ne lietuviškos, kur Lietuvos garbinga praeitis buvo bandoma visiškai ištrinti iš jauniosios kartos sąmonės. Mąsaviniai "istorikai" visiškai perrašė Lietuvos istoriją. Net tokie įvykiai, kaip Žalgirio mūšis, buvo labai menkai tepaminėti. O jei ir buvo, - tai vis nuopelnai buvo priskirti "didžiosios Rusijos liaudžiai". Lygiai, kaip ir didysis lietuviškosios literatūros pradininkas, klasikas KRISTIJONAS DONELAITIS, pagal maskvinius "mokslininkus", nebuvo gimęs toje pačioje Prūsų Lietuvoje, netoli esančio nuo Žalgirio vietovės, o kažkur apie Šiaurinius (Sic!).

Tačiau, ačiū Dievui, laikai vėl keičiasi. Ilga stalinistinė naktis jau baigiasi. Griūva komunistinės ideologijos stabai. Tauta vėl keliai iš sunkaus stalininio letargo. Lietuvos mokyklos vėl grąžinamos į mokymą šviesos ir tiesos. Lietuvos jaunimas vėl galės netrukdomas mokytis bei tyrinėti savo tikrą praeitį. O tų tyrinėjimo dar laukia ir Žalgiris, ir visa Prūsų Lietuva... Turiu omenyje dabartinę, numarintą, rusų kolonizuotą Prūsų Lietuvą...

Tiesa, jau daug buvo atlikta Lietuvos istorijos atitaisymo baruose ligi 1940-tųjų metų. Daug pasidarbavo čia aukščiau minėti ir kiti Lietuvos istorikai. Gerai pasidarbavo ir Nepriklausomos Lietuvos kariai žinovai (pulk. Oskaras Urbonas, ir kiti). Pulk. O. Urbonas bene pirmasis pokario metais parašė gana išsamią Žalgirio mūšio karinę analizę, jo 550-jų metų jubiliejaus progą. Šis veikalas jau daug ką mokslškai apie šio didžiojo mūšio anatomiją ištyrė Lietuvos naudai ir patiekė jį pasauliui jau visai kitokioje šviesoje...

KATYNO PASLAPTIS - NEBE PASLAPTIS

/ tęsinys /

Pirma nesustabdomas Wehrmacht'as eventualiai buvo sugniuždytas Rusijos platybėse. 1943 m. žiemą pagrindinės Vokietijos pajėgos buvo iškliuvusios ir apsuptos. Tada tai Ivan Krivozertsev'as pasirodė su savo žiniomis apie Kozy Gory Katynę.

Vokiečiai greitai suprato, kad tas makabriškas radinys padarys propagandai sprogusios bombos išpūdi: vienu alijantų vyriausybė išžudė beveik pusę kitos vyriausybės karininkų! Hitleris asmeniškai nurodė propagandos viršininkui Josef Goebels'ui ir SS vadui Heinrich Himmler'ui Katyno įvykiui paskirti pirmos eilės eigą. Tai buvo puiki maskavimo priemonė jo SS dalinių elgesiui, kurie sistemingai nakino žydų getą Varšuvoje.

Vokiečiai pasikvietė 3 atskiras komisijas į Katyną ištyrinėti lavonus. Pirmoji medicininė-teisinė grupė buvo sudaryta vien iš vokiečių. Antroji - iš 12 teisminės medicinos atstovų ir patologų, atstovaujančių Belgijai, Šveicarijai, Vengrijai ir Bulgarijai. Trečioji - iš lenkų, 12-kos medicinos ekspertų iš Raudonojo Kryžiaus, esančio vokiečių okupuotoje Lenkijoje. Vokiečiai netgi atgabeno 4 Alijantų karininkus iš savo pačių karo belaisvių POW stovyklų. Vienas jų buvo jaunas amerikietis, pėstininkų pulko leitenantas John Van Vliet, Jr. Dabar jis yra pensininkas, gyvena Floridoje ir gyvai prisimena 1943 m. balandžio mėn. pabaigos dieną, kai jis buvo pakviestas atlikti pareigą "tyrinėjimo taryboje". Nujausdamas, kad tai bus daroma propagandos tikslais ir žinodamas savo teises pagal Ženevos Konvencijos susitarimus, atsisakė dalyvauti. Stovyklos komendantas atsiuntė ginkluotą kareivių grandį su atidengtom bajorėtėmis ir kvietimas virto įsakymu.

Pakeliui į Katyną 4 POW karininkai sutarė nieko nesakyti jokiems žurnalistams, nekalbėti į jokių mikrofonus ir neišreikšti jokios nuomonės. "Aš nenorėjau vokiečių" - Van Vliet aiškino. "Aš nenorėjau jais tikėti".

Katynę jiems buvo parodyti trys daliniai atkastos duobės su apie 300 paguldytų kūnų salia vienos jų. Kai kurie jų surištomis rankomis užnugarįje. Duobėse kūnai buvo sukrauti "kaip malkos", veidais į žemę, - prisimena Van Vliet'as. Jie ramiai stebėjo dvokiančias kūnų krūvas ir dokumentus, ištrauktus iš po jų. Vienintelę nuolaidą, kurią jie padare vokiečiams, priėmė pasiūlytas egiptietiškas cigaretes. Stiprus šio tabako kvapas padėjo užgniaužti dvokimą. Jų nustebimui, vokiečiai niekad nepaprašė pasirašyti ar įkalbėti pareiškimų. Pakako vien tik tai jų dalyvavimo.

POW grupė buvo pasibjaurėję žudynėmis ir pabuvus porą valandų toje vietovėje, išitinko, kad yra tik vienas paaiškinimas. Žieminės uniformos, labai menkai nešioti rūbai ir čebatai, sodinukai užsodinti, kad paslėptų mirties duobes, dienoraščiai, laikraščiai, laiškai ir kortelės, datuotos ne vėliau kaip gegužės mėn., 1940 m. - viskas aiškiai nurodė, kad mirtys vyko 1940 metų pavasarį. Ir Katynas buvo rusų rankose iki 1941 m. vasaros.

Vokiečiai tęsė 10 savaitių šurpų kasinėjimą. Birželio pradžioje, kai pradėjo artėti Raudonoji Armija, jie iškasė likusius 4143 Lenkijos karininkus. Kiekvienas identifikavo tas kūnas atitiko Korielsko nurodytai belaisvių vietovei. Kiti 11,000 vyrai iš Starobielsko ir Ostaškovo dar nebuvo surasti.

Pritrenkta ir išsiutusi Lenkijos Egzjlinė Vyriausybė Londone pradėjo kovoti už tiesą apie šį įvykį, kai tikrai vokiečiai paskelbė savo atradimą. 1943 m. tačiau, Raudonoji Armija buvo lemiamas elementas grumtynėse su nacių Vokietija ir Alijantai bijodami, kad Stalinas galėjo pasitraukti iš kovų ir derėtis dėl atskiros taikos. Taigi, apie visa, kas erzintų Sovietus ir galėtų padėti Vokietijos propagandai, buvo negalima nei galvoti, nei kalbėti. Jeigu reikia ką apkaltinti dėl žudynių Katynę - tai galėjo būti tik naciai. Katynas - tai tik vokiečių sugalvota intriga, - tvirtino JAV prezidentas Roosevelt'as.

"Mes neturime užimti kokias nors pozicijas rusų-lenkų ginčė" - mokė savo kabineto narius Winston Churchill užtikrindamas, Stalina, kad jis darysias viską, kad nutildytų FREE POLISH laikraštį Londone. Daug mačiau sovietų apdumtomis akimis negu Roosevelt'as, Churchill'is vis dėlto jautėsi ipareigotas laikytis diplomatiškai Katyno reikalu.

Sovietams vėl užėmus Katyną, Maskva atgabeno savų tyrinėtojų grupę į Kozy Gory. Ji vadinosi "Speciali Komisija užtikrinti ir ištirti aplinkybes Lenkijos belaisvių karininkų sušaudymus, įvykdytus vokiečių fašistų išbrovėlių Katyno miške".

Aišku, kad sovietai nusprendė, jog Katyno žudynės, tai vokiečių darbas, bet jų raportas buvo toks trumpas, netvarkingas ir pilnas klaidų, kad niekur, išskyrus SSSR ir jos satelitus, jis nebuvo pripažintas. Raporte buvo parašyta, kad vokiečiai sušaudė lenkus rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais 1941 m., ignoruodami faktą, kad kūnai buvo žiemos uniformose.

Po Stalino mirties, valdant Chruščiov'ui ir po jo kitiečiai, iki pat pasinešusio į reformas Gorbaciov'o, SSSR primygtinai atisakinėjo pripažinti savo kaltę. Katynas dingo iš atminties - lyg niekada nebūtų įvykęs.

Lenkijoje Sovietų uždėtas draudimas buvo toks stiprus kad žmonės galėjo prarasti darbą arba butus vien už to uždrausto žodžio paminėjimą. Ewa Solska, majoro Solski /nukelta į 4 psl...../

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 600,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos - lietuvių bei išėviljoje!"**

KATYNO PASLAPTIS.....

duktė, dabar gimnazijos mokytoja netoli Varšuvos, pajuto tai būdama studente Varšuvos universitete. Užpildant anketa, kurioje reikėjo pateikti informaciją apie savo tėvą, ji užrašė: "Nužudytas Katyne". Ją išmetė iš universiteto.

Tuoju po karo Lenkijoje Katyno aukų žmonos ir vaikai buvo traktuojami negailestingai, šaltai. Jų vyrai ir tėvai buvo pasmerkti kaip priešai. Sovietų Sąjungos gėda tapo tokia ir Lenkijos.

Liūdna, bet tiesa nebuvo mieliau priimta Vakaruose. Josef Czapski, lenkų karininkas, kuris pergyveno Sovietų POW lagerius, nukeliavo į JAV po karo ir buvo pakviestas kalbėti "Voice of America" stotyje. Bet VOA tarnautojai, matomai JAV valstybės Departamento įsakymu, iškirpo jo visas užuominas apie Katyną.

Paleistas iš belaisvės, pulk. liet. Van Vliet padiktavo raportą apie Katyną ir asmeniškai jį įteikė maj. gen. Clayton Bissel, JAV armijos žvalgybos viršininko pavaduotojui. Bissel tuoju pat klasifikavo raportą "top secret" - ypatingai slaptu.

"Aš pamačiau, kad raportas galėjo sukelti didelį nepatogumą (embarrassment)" - vėliau liudijo jis. Taip pat buvo sustabdytas Van Vliet nuo diskusijų apie Katyną. Paskui raportas visai paprastai "pradingo".

1949 m. Gynybos Departamentas paprašė Van Vliet dar kartą padiktuoti tą raportą ir po 1 metų jis buvo paskelbtas. Rinktinis JAV Kongreso komitetas pravedė išsamų 13 mėnesių trukusį apklausinėjimą apie Katyną 1951-1952 metais, sudarė 2362 puslapių liudijimo dokumentus ir padarė be jokių abejonių išvadą, kad nusikaltimas buvo įvykdytas NKVD.

Jeigu šis nuosprendis buvo garbingas Kongrese, tai buvo visai nesveikintinas Jingtinės Tautos, kur tada Sovietų Sąjunga turėjo nepaprastą įtaką. JT Organizacija tuoju pat padėjo tuos dokumentus "ant lentynos", neduodant jokios eigos.

"Sunkus likimas būti gimusiam lenku" - rašė savo kalėjimo dienoraštyje maj. Solški.

Pasirodė, nebuvo lengva ir buti Ivan' u Krivozertsev' u. Vyras, kuris pirmiausia užaliarmavo vokiečius apie žudynes, bijojo dėl savo gyvybės nuo to momento, kai Raundonoji Armija išiveržė į netoliese esantį Smolenską. Jis nukeliavo kaip galėdamas toliau į Vakarus, eventualiai pasiekdamas Angliją. Pakeitė savo vardą į Michal Loboda ir apsigyveno netoli Bristol'io. 1947 m. spalio 30 d. jis buvo rastas pakastas vieno sodo sandėliukyje. Vietos medicinos ekspertas paskelbė, kad įvyko savižudybė. Tie, kurie pažįsta NKVD metodus, mano, kad jis buvo nužudytas.

Beveik per 5 dešimtmečius Lenkijos komunistai laikė Katyno klausimą užslopintą. Tik 1987 m., prasidėjus neramumams visame krašte, Lenkijos darbuotojai sudarė komisiją su rusų darbuotojais ištirti "baltas dėmes" Lenkų-Sovietų istorijoje.

Komisijos trynėsi ir ginčijosi neprieidamos jokių išvadų. "Solidarnumui" atėjęs į valdžią Varšuvoje 1989 m. min. pirmininkas oficialiai paprašė SSRS prisipažinti prie Katyno nusikaltimų. Maskva nieko neatsakė.

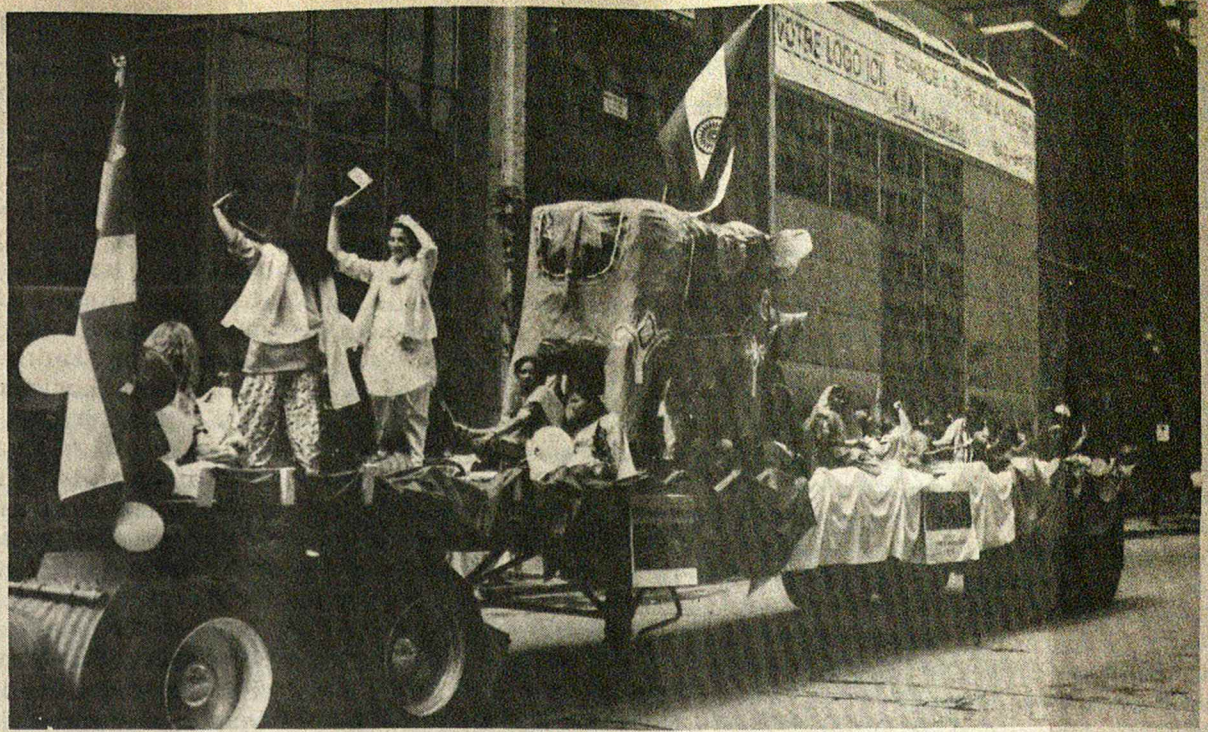
Tikros teisybės užuomina išspruko iš aukšto Sovietų tarnautojo - gen. Vsevolod N. Merkulov'o lūpų, kuomet jis, NKVD viršininko įgaliotinis, darė interviu su vienu iš



DEŠINĖJE:

Š.m. liepos 1 d. švenčiant KANADOS DIENĄ, parade dalyvavo su savo važmeniu ir indų kilmės kanadiečiai.

Nuotr. P. Juodkojo.



retų komunistų simpatizuotojų tarp suimtųjų lenkų. Tas karininkas. ltn. pulk. Zygmunt Berling'as buvo auklėjamas būsimos Lenkijos komunistų armijos vadų galimam postui. Bet ir išverstakailiui reikia karininkų korpuso ir kuomet Berling'as užsiminė apie karininkus belaisvių stovykloje, Merkulov'o veidas truktelėjo. "Ne, ne tuos" - išsprūdo jam, "mes padarėme didelę klaidą jų atžvilgiu".

Toliau šio straipsnio autorius Rudolph Chelminski rašo, kaip jis 1989 m. rudenį nuvyko į Katyną pažiūrėti, kur visa tai vyko. "Po neilgo važiavimo nuo Smolensko per duobėtą kelią, lengvai suradau Katyno mišką. Visa giria buvo aptverta geležine, aukšta tvora, įėjimas draudžiamas, išskyrus mažą atvirą vietelę netoli kelio. Giria tipinga, tokia kaip kad Rusijoje, su tirštais spygliuočiais, šalia baltų kamienų beržų ir tankiu samanų kilimu ant žemės.

Su grupe lenkų piligrimų nuėjau į vėliavos aikštę, kurioje matėsi pečių aukštumo akmeninė siena, apšodinta keturiuose kampuose žolės ketvirtiniais. Tai toks memorialas. Ant dvigubų juodų plokščių buvo užrašyta rusiškai ir lenkiškai: "Lenkų karininkai, sušaudyti nacių 1941 m."

- Ar žinote, kad tai neteisinga data, ar ne? - paklausė manęs vienas iš lenkų. - Komunistai netgi Katyno paminklinėje lontoje Varšuvoje užrašė 1941 metų datą. Ar galima įsivaizduoti tokį dalyką?"

Vos pastebimai keli piligrimai pasiėmė saujaudrėgnos žemės gumuliukų. Sugrįžus į Lenkiją tie žemės gumulėliai bus gerbiamos relikvijos kai kuriose parapijų bažnyčiose, simboliniai palaikant gyvą prisiminimą.

1988 m. rugsėjo mėn. Sovietų vyriausybė leido Lenkijos bažnyčiai grupei pastatyti Kozy apylinkėje aukštą medinį kryžių. Dabar stovint šalia šimtų virpančiomis liepsnelėmis žvakių ir Varšuvos kunigų delegacijai giedant gedulingas Mišias, užtvara, skirianti mus nuo likusių girios, slėgė nepakeliamu izeidimu. Gožė, dusino ir buvau pagautas stipraus impulso eiti pro užtvaramą į tą mišką, toli nuo viso to. Papėgti, mano sovietų gidas buvo labai nustebeš mano neatlaidumu, bet paskambino telefonu ir po 24 valandų man buvo suteikta privilegija, kaip jis tvirtino, kurios nebuvo gavęs joks svečias iš Vakarų. Vartus atidarė.

Gerą valandą klaidžiojau miške, lynojant šaltam lietuvi bandydamas įsivaizduoti visa tai 1940-taisiais. Be abejo, medžiai atrodė maždaug taip pat, naujos ataugos amžiai - nei atsinaujinant gamtai, pakeitė buvusias. Turbūt buvo šalčiau, kai atgabeno pirmąsias aukas, bet vėliau, balandžio mėnesyje temperatūra turėjo būti maždaug kaip dabar. Nuo apsunkusių šakų varvėjo lašai ir migla dengė tolumą. Juodas ir žalias Katyno miškas buvo visiškai tylus. Tačiau mintyse girdėjau šauksmus ir šūvius.

Lenkijos piligrimai keliaujantys į Kozy Gory vietovę, nė kiek neabejojo, kad eventualiai Sovietų Sąjunga bus priversta prisipažinti - ir ne vien tikrai dėl 4000 plius aukų Katyne, bet ir dėl 11,000 kitų kariškių iš Ostas-kov'o ir Starobielsk'o stovyklų, kurie nesurasti. Kur jie buvo nugalabyti?

/... Paskutinėmis dienomis, kaip rašėme "NL" 26 nr., atsirado ir tos vietovės!/"

"Gal niekuomet tikrai nesužinosime"- pasakė Louis FitzGibbon, kelių knygų apie Katyną britų autorius. "SS-SR yra pilna masinių kapų. Sovietai žudė dar daugiau savo pačių žmones, nors šis Katyno įvykis - specialus atvejis".

Neužmatomi plotai ir stepės Sovietų Sąjungoje yra tikrai persunktos krauju. Šiandien mokslininkai apskaičiuoja, kad vien Stalino aukų buvo dešimtimis milijonų. Tačiau lenkai visada atsimins Katyną, vietovę, kur jų tauta buvo simboliškai nužudyta. Įžynus Lenkijos filmų režisorius Andrzej Wajda, kurio tėvas buvo tarpe nužudytųjų Katyne, užbaigė sukti filmą apie šias žudynes. "Anksčiau ar vėliau" - sako jis, - mes priversime pripažinti kas ten tikrai vyko. Dėl mano tėvo ir dėl visų kitų. Dėl Lenkijos. Dėl teisybės".

Š.m. kovo mėn. 21 d. Sovietų savaitraštis MASKVOS NAUJIENOS pacitavo iš studijos apie KGB archyvų raportą apie Katyną, pripažįstant, kad žudynės buvo suorganizuotos ir įvykdytos ne nacių, bet NKVD. Jie "visoje toje operacijoje atliko pagrindinę rolę".

1990/ Galų gale balandžio mėn. pasirodė taip ilgai lauktas prisipažinimas iš Kremliaus pareiškiant, kad "giliai apgalvestaune Katyno tragedija" ir pavadino ją "viena iš sunkiausių stalinizmo nusikaltimų".

Autorius baigia straipsnį, sakydamas, kad šio įvykio visos detalės privalo būti paskelbtos ir atsakingieji už tai - nubauti, kad ši tragiškoji istorija būtų užbaigta.

/"RD", June 1990. Vertė Birutė Nagienė/

Lietuvių trėmimų istorija Vakarų pasauliui dar nėra žinoma. Turime paskubėti ir išversti į anglų (prancūzų ir vokiečių, taip pat) kalbon tremtinių golgotos epizodus ir juos atspausdinti plačiai pasaulyje skaitomame tame pačiame "Reader's Digest", jeigu jau ne atskira knyga.

Apie kaltininkų nubaudimą - minimų Rudolf Chelminski - norisi pasakyti, jog ir tų žmonių nedaug likę, o jau pasenusius gali tik priversti prisipažinti ir atimti privilegijas, jei tokias dar turi... Kalčiausia tačiau komunistinė pasaulėžiūra, ne vien Stalinas, ar stalinizmo laikmetis. Pasaulėžiūra, kuri auginą ne žmoniškumą, bet psichopatinių žiaurumą ir kerštą. Tai buvo vykdoma kitokiais būdais ir kitokiu mastu, net ir Stalinui mirus. Kalta ir, galų gale, generacija, kuri leido išgalėti tokiems diktatoriams kaip Stalinas ir Hitleris.

Į kalčių sąrašą nemažesne gėda įeina ir didžiosios Vakarų valstybės, savanaudiškai prisidengusios neva humanizmo idealais, bet leidusios prekiauti tautų ir valstybių likimais dviem psichopatinių režimų diktatoriams. Ta prekyba, kaip paskutiniųjų mėnesių įvykiai rodo, kitaip nugrimuota, vyko ir dabar. Baltijos valstybių sąskaiton. Kada nors reikės ir dėl to prisipažinti ir - atsiprašyti

B.N.

Ville de Montréal

"Montréal in Bloom 1990"

You have until July 6 to enter the annual beautification campaign "Montréal in Bloom 1990". Under the theme "IM-PRESS YOUR NEIGH-BOURSI", the city of Montréal invites you to show off your own part of town. The contest is open to all, tenants and landlords. All projects are welcome from the simple installation of flower boxes on windows or balconies to landscaping of businesses, factories, offices and front yards.

Registration cards available at your local Accès-Montréal office. Complete one and return it before July 6. Prizes will be awarded on September 28, in the presence of Montréal city councillors.

The Frédéric Back Award

Montréal will present, again this year, the Frédéric Back Award to mark exceptional contributions by an individual, group or institution aimed at preserving nature or improving our urban environment.

You are invited to submit, before August 3, the names of candidates, residents of Montréal, who have distinguished themselves in 1990 through creative activity (planting of trees, recycling, etc.) that had a positive impact on our quality of life.

This year's winner will receive the Elzéar Bouffier trophy on September 28. To get further information or entry forms, contact Sylvie Perron, 872-1400, at the Botanical Garden.

CULTURAL AND RECREATIONAL ACTIVITIES

The Ville de Montréal offers a number of recreational activities free of charge.

Popular Concert, July 27

The Montréal Symphony Orchestra, under the direction of Charles Dutoit, will give a free outdoor concert at 8:00 pm, Friday, July 27, at Ahuntic Park (Henri-Bourassa Metro). On the program, works by Rossini, Puccini, Weber-Berlioz and J. Strauss.

Le Théâtre de Verdure

Again this summer, le Théâtre de Verdure at LaFontaine Park will offer a variety of free shows and concerts. The July programme features outstanding musicians and artists, namely Sortilèges - July 11-14, Anoosh - Tuesday 14, Musici de Montréal - Tuesday 24, Guayaba - Thursday 26 and Jose Morales - Tuesday 31. The Metropolitan Orchestra will also give two concerts, one under the direction of Agnes Grossmann, Monday 16, and the other under the direction of François Dompierre, Monday 30.

This 1,800-place theatre is located at the corner of Duluth

and Parc-LaFontaine streets. First come, first served. Treat yourself this summer as did 85,000 Montrealers last year.

Les Circofolies

Montréal parks will be turned into "big tents", complete with an acrobat and two jugglers twirling torches. Children 3 to 12 will be charmed by fluorescent juggling acts and diabolo games, backed by original music. Seventeen shows are scheduled for July.

Exhibitions

Four parallel exhibitions focusing on the society of the year 2000 will be featured in several houses of culture until August 25, as part of the "In ten years, the year 2000" event. Under the themes "Humanism and Society", "The Visionary Artist" and "SF Satellite Sets Off on a Mission to the Year 2000", these exhibitions will raise questions and open windows on the evolution of our society. A hundred or so works by Québec artists will be displayed.

Outdoor Swimming Pools

Municipal outdoor pools are now open seven days a week, from 10:00 am to 9:00 pm.

Moreover, admission is free, Monday through Friday, between 10:00 am to 4:00 pm. Outside these hours, as well as Saturdays, Sundays and holidays, admission is 75¢ for children and \$1.50 for adults.

Indoor swimming pools will remain open as usual, throughout the summer.

In City Parks

Montréal parks are offering a wide range of activities to make your picnics and strolls more enjoyable. For example, in LaFontaine, Angrignon and Mont-Royal parks, visitors may rent pedal boats at very reasonable rates.

Many parks have tennis courts where enthusiasts can take lessons or practice their favourite sport, even free of charge during certain time periods.

Your children can also register for day camp, Monday through Friday. All you have to do is contact the regional offices of the city's recreation and community development department or phone 872-6211. But don't wait too long.

Finally, the golf club at Maisonneuve Park is open to the public seven days a week, from 7:00 am to dusk.

Get a detailed schedule and additional information on all these activities by contacting your local Accès-Montréal office or phoning 872-6211.

Information: Bureau interculturel de Montréal: 872-6133

MAŽASIS VILNIAUS TEATRAS MONTREALIO SENAMIESTYJE

Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė

"Centaur" Teatras atvėrė klonų šešėlyje tūnančias duris Lietuvos VILNIAUS MAŽOJO TEATRO spektakliams ir visiems montrealiečiams š.m. birželio mėn. 20-21 d.d. Kaip vilniečiams, taip ir mums tai buvo nepaprastas įvykis, nepaprasta šventė. Kaip būtų gerai nors 1 kartą metuose ateiti į gerą, profesionalų teatro pasidarymą lietuvių kalba, tinkamose patalpose...

Kas nebuvo matęs šio spektaklio - daug prarado. Jeigu ir nebūtų "nerealistinė" eiga, ir ne "realistinių" personažų veikalo supratęs, būtų buvęs pagautas vis švystelėjančių, suverpetuojančių momentų, mikliai ir subtiliai besikeičiančių mizanscenų, gerų aktorių tuo vidiniu, viską gaubiančiu "kvėpavimu". (Išskyrus per lėtą ir gal per ilgą įžangą ir dar vieno kito momento pratęsimą).

Visas veikalas suteikė lyg bendro šokio- pavano - nuotaiką su subtiliai lyriškais, tragiškais ir satyriškai komiškais momentais, apgaubtas puikiai pritaikytų instrumentų muzika. Kolažas, drąsus pokario Lietuvos gyvenimo kolažas... Naujoviškai (atsiėmus nuo realistinės mokyklos tradicijų) interpretuojant, patiekiant žiūrovui tai, apie ką buvo draudžiama balsiai kalbėti. Dar prieš 2 metus, kuomet veikalas buvo parašytas, jokių būdu nebūtų gavę leidimo jį vaidinti Lietuvoje. Veikalo idėja autoriams gimė, anot režisoriaus Rimo T u m i n o pasisakymo, prieš penketą metų. Lietuvoje "Čia nebus mirties" jau yra suvaidintas 95 kartus. Po to - užsienio gastrolėse ir įskaitant pasirodymą "Centaur" teatre - bene 105- tasis spektaklis.

Pažymėtina, kad visi aktoriai yra ir geri dainininkai. Taip pat labai geros dikcijos, autentiškos kalbos intonacijos. (To ne visada galima buvo pasakyti apie kitų kolektyvų tarseną).

Bandyta ši lietuvišką veiklą, lietuvių kalboje priartinti nekalbantiems lietuviškai - aktoriams įtarpomis anglų kalba. Šis uždavinys labai sunkiai vykdomas tokio pobūdžio veikale, kuris labai preciziškai sustyguotas, nenutraukiant eigos ir nuotaikos. Būtų tekę daug repetuoti, kad tikrai parinkus apgalvotus sakinius ir gal "užšaldžius" aktorių judesius, vykstant įtarpoms. Tai, žinoma, buvo neįmanoma per tą laiką atlikti.

Todėl, pamačiusi netoliese sėdinčias dvi moteris, kurios labai susikaupusiai stebėjo ir turėjo pasidėjusias

SAULUTĖ- NE MOČIUTĖ ŠIAME KONTINENTE

Įdomias pastabas pateikė dr. David R e u b e n kaitinimosi saulėje klausimu. Kasmet milijonai Šiaurės Amerikos gyventojų laukia vasaros, kad galėtų kaitintis paplūdimiuose. Kadangi teko girdėti, jog per daug kaitinantis, galima gauti vėžio ligą, galvoja, jog apsaugoja su tepalais, turinčiais apsauginius SPF elementus arba bent 15 PaBa (išskyrus, kaip galvoja, apsiniaukusias dienas). Kiti dėvi skrybėles arba pasitraukia į šešėlį. Taip, jie mano, saugiai įgauna tamsesnį odos atspalvį.

Problema tame, kad paskutinieji, išsamūs tyrimai rodo, jog kaitinimasis saulėje tampa daug pavojingesnis, negu kaip kad ir ekspertai galvojo.

Šiame kontinente kaitinimasis saulėje paveiks šimtų tūkstančių žmonių odą, sukeliant vėžį, kitų bus pažeistos akys arba sutrikdyta atsparumo kūne sistema. Ultravioletiniai saulės spinduliai (UV) tapo pagrindine tų bėdų priežastimi, sukeldami 1/3 visų vėžio ligų Amerikoje. Medikų Sąjungos žurnalas paskelbė išsamų tyrimų rezultatus ir patiekė griežtą ir aiškų atsakymą: kaitintis saulėje yra pavojinga.

I-os ir II-os kategorijos žmonių oda - mėlynų, žalsvų ar rusvų akių, raudonų ar šviesių plaukų ir šlaikuta, - patamsėja sunkiai arba ir visai ne, tiktaip parausta. Šiai kategorijai priklausančioms yra didžiausias pavojus susirgti odos vėžio liga. Oda peranksti susensta, kai per daugelį vasarų buvo kaitinamasi saulėje, norint įgauti tą "auksinį ar varinį, šviežią odos atspalvį", bet vėliau pasirodo, kad tų UV spindulių dėka įgavo pageltusią, pakibusią odą.

Pavojus akims kyla ypatingai besispalvinant salonuose (tanning parlors), kurių lempos perduoda UV spindulius kaitinantis. Paprastai užmerkiant akis, uždedant vatos gabalėlius ant jų ar vartojant paprastus saulės

bloknatą ant kelių su rašikliais, - išdrišau per pertrauką jas užkalbinti. Viena - rašytoja, nuolatine teatrų lankytoja, kita - kritikė. Paklausiau, ką jos "pasiima" iš šio spektaklio, kurio kalbos nesupranta. Lyg užsigavusi, kritikė paklausė, kodėl aš to klausiu. Bet paskui atšilo, kai pasakiau, jog man įdomu reakcija kitakalbių, stebint tokį spektaklį. Atšilo, ir vėliau gan ilgai išsikalbėjome, supažindinus jas su režisioriumi R.Tuminiu. Jos stebėtinai neblogai susigaudė ir kaip tvirtino, vistiek jaučiasi labai geri aktoriai, sukuriama nuotaika, įdomūs režisūriniai užmanymai. (Bet kritikos neteko pastebėti, ar bent po spektaklinio paminėjimo Montrealio dienraščiuose. Jeigu kas kur nors spaudoje surado, būtų įdomu sužinoti).

Teko pasikalbėti su mūsų jaunos kartos žiūrovais. Labai apsidžiaugiau išgirdusi, kad jiems spektaklis pasirodė labai įdomus, susigaudė jų simboliškume, o ko nesuprato - nebuvo kliūtis gėrėtis ir stebėtis. Po spektaklio, sakė - buvo įdomu pasidalinti kas ką ir kaip suprato ir padiskutuoti. Patiko ir teminės dainos - "Puikios ro - žės gražiai žydi" ir "Ko liūdi berželi, ko liūdi", nes jas - vieną arba kitą - buvo mokęsi mūsų Šeštadieninėje, Lituanistinėje Mokykloje.

Po pirmojo spektaklio Montrealyje, aktoriams ir svečiams buvo surengtas elegantiškas priėmimas ten pat, teatro patalpose esančioje galerijoje, kur buvo atsidėkota iš abiejų pusių, įteikta atminimui dovanų (šiltą žodį pasakė Montrealio Apylinkės pirm. Arūnas Staškevičius, Juozas Piečaitis, impresario Nijolė Karosaitė, Petras Adamonis. Visi nuoširdžiai ir šiltai plojo mieliems svečiams. Susipažino su jais, pasikalbėjo grupelėmis prie vyno ir surio atgaivos.

Būtų verta atsikviesti jauną rašytoją į Montrealį teatrų sezono metu, kai vyksta įvairių ypač prancūziškų jų spektaklių, arba National Theatre School pastatymai, arba - Stratford'o festivaliai. Gal tai irgi būtų įmanoma padaryti. Būtų įdomu, sakykim, kartą ar du kartu per metus sulaukti ne perdideles teatrines grupes su įvairaus pobūdžio spektakliais. Sekantis režisoriaus uždavinys - A. Čechov'o veikalas - "Vyšnių Sodas".

LE PETIT
THÉÂTRE
DE VILNIUS

Mise en scène
de
Rimas Tuminas

LA MORT NE
VIENDRA
PLUS ICI

THE LITTLE
THEATRE
OF VILNIUS

Directed
by
Rimas Tuminas

THERE WILL
BE NO DEATH

akinius - nepakankamai apsaugoja ir gali pagreitinti katastrofą atsiradimą arba sukelti dalinį apakimą.

Bandymai, daryti Australijoje, taip pat nurodo, kad atsparumo sistema kūne (imunologija) labai sumenkėja, nes paveikiamos su liga kovojančių ląstelių skaičius.

Kaip a p s i s a u g o t i ?

1. Naudoti stiprų SPF apsauginį tepalą. Ne vien vasaros metu, bet per 12 mėnesių metuose, jeigu išneinate pasivaikščioti į parką arba į savo sodelį užsiimti daržininkyste: išsitepkite atitinkamu tepalu prieš kenksmingus saulės spindulius. Tai daryti ir po plaukiojimo, nes vanduo tepalą nuplauna. /Net debesuotą dieną apie 75% UV spindulių gali jus pasiekti/.

Geriausio apsauginiai tepalai yra tie, kurie atmuša A ir B tipo UV spindulių veikimą.

2. Dėvėkite saulės akinius, kurie blokuoja UV spindulius arba nuspalvintus receptinius akinius.

3. Dėvėkite medvilninius (cotton) marškinius tankiai austos medžiagos, nes tokia geriausiai apgina nuo ultravioletinių spindulių.

Dėvėkite skrybėlę. Beisbolo kepure pusiau apsaugo akis, bet skrybėlė su briliiais - geriau.

4. Jei pastebite kokius nors pasikeitimus odoje - pasitikrinkite pas gydytoją.

5. NEPAMIRŠKITE VAIKŲ. Apsaugokite ir juos, kaip minėta šiuose 4-riuose punktuose. Vaikai iki sulaukia 18 metų amžiaus, jau yra apsorbuavę nemažą UV spindulių radiacijos.

Ozono sluoksniui silpnėjant, ypač šiame kontinente, UV spindulių radiacija stiprėja ir mokslininkai vis dažniau skelbia įspėjimus apie jų kenksmingą poveikį.

O.L A Š A S

BE KALTĖS

Valentinas Gustainis

/ Autorius praleido 15 metų Sibire , tremtyje ir lageriuose. Spausdiname ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red./

VARŠKĖS IR SŪRIO MIRAŽAI IŠSISKLAIDĖ

/ t e s i n y s /

Rytojaus dieną eidamas į kontorą su melagingu Pluskino rašteliu, prisiminiau, kaip prieš porą metų mano žmona karščiuodama kliedėjo ir vis prašė apsaugot mus nuo Pluskino, kuris pražudysiąs visą šeimą... Sumerimės įteikiau laisikutį NKVD viršininkui. Jis raštelį perskaitė, išklaušė mano pasiaiškinimą apie keistą Pluskino elgesį. Labai nustebau, kad jis manęs nė kiek nebarė, nieku negrasino, tik šalta priminė, kad visiems reikia dirbti. Taigi, kitą dieną vėl išėjau to šieno grėbti.

Šienavimas greitai baigėsi, laukuose prasidėjo dar svarbesni jāvų valymo darbai. Deja, pasibaigė ir toš mano maišinės kelnės. Vėl ėmiau atsidėjęs galvoti, ką daryti. Jau seniai buvau pastebėjęs, kad čia kai kurie vietiniai darbininkai avi stirnų kailio kelnėmis. Ne vienas turėjo ir didelius stirnų kailinius. Šių žvėrių kailiuose buvo nemaža, medžiotojai jų mėsą suvalgydavo, o kailius pardavinėdavo. Ryžausi kaip nors išgyti bent stirnines kelnės. Laimė, kaip tik tuo metu didelė mūsų šeimos bičiulė Uršulė Starkienė, ištremta Bijsko apylinkėse, pardavė kažkokį savo vyro Zigmo drabužį ir atsiuntė mums tūkstantį rublių. Turėdamas tiek pinigų, aš parėjęs iš darbo, landžiojau po altajų jurtas ir klausinėjau poros kailių kelnėms. Pagaliau vienoje jurtoje sutiko už tūkstantį rublių perleisti du šiek tiek raugintus stirnų kailius. Labai apsidžiaugiau. Iš dviejų pusiau raugintų, bet su visais plaukais kailių žmona ėmėsi siūti man kelnes. Nežinojome, ką daryti su plaukais: ar į vidų ar į viršų? Mačiau ir šiaip ir taip. Nutarėme plaukuotąją pusę dėvėti į vidų, manydami, kad taip žiemą bus šilčiau. Naujos stirninės kelnės išėjo apytrumpės, bet nuogale garantuotai pridengė. Jos man laimingai ištarnavo iki 1947 metų pradžios, kai atsirado galimybė jas pakeisti - gavau geras vilnones žuvusio svainio Juozo Kaminsko kelnės. Beje, tos stirninės buvo labai patogios. Sudžiūvusios jos būdavo kaip skardinės, o suslapusios pasidarydavo kaip mazgotės; be to, gana šiurkštūs stirnos plaukai nemaloniai sukuodavo mano blauzdas ir šlaunis, kai neturėjau apatinių. Tačiau kalėjimuose tos kelnės man labai praverė, daug kartų apsaugojo nuo apiplėšimų, nes jokiai vagiui jos nekeldavo pagundų, niekas man nepasakė: "Nu ką, skidai po chorošumui!"

Betgi nepamanykite, kad aš buvau blogiausiai apsirėngęs ar labiausiai nuskriaustas iš visų tremtinių. Ne. Kartais man dar geriau už kitus pavykdavo iš blosos padėties išsisukti, nes mokėjau rusų kalbą, sugebėdavau apeliuoti į gerų žmonių širdis. Nudriskę buvome visi, jokių šimtasiūlių neturėjome, o savo drabužius galėjome vadinti šimtalopiais. Blogiausia, kad kartu su išviršiniu apdriskimu ir suvargimu smuko ir daugelio iš mūsų dorovė. Ėmėme netekti to, kas vadinasi civilizuoatumu. Susipažinę su vietinių žmonių įpročiais ir pastebėję, kad čia to bjauraus "motinavimo" net gyvuliai neklausio, kai kurie mūsiškiai paprasė mane išaiškinti, ką tas "mat" reiškia. Sužinoję jie stebėjosi šio keiksmo šlykštumu ir prašė patarti, kokius keiksmazodžius vartoti lietuviams.

Patariau, jei prireiks, laikytis lietuviškos "rupūzės". Kai kas greitai priėmė altajų keiksmazodžius ir vartodavo juos pakaitomis su lietuviška "rupūze". Tačiau ilgai - niui "matas" išsisiurbė ir į kai kurių mūsiškių kraują, ypač lengvai jam pasidavė jaunesnieji, net ir moterys. Vietiniai gyventojai, prieš tai mus matę gražiai apsirėngusius, mandagius, dabar pradėjo abejoti mūsų kultūringumu. Nebuvo knygų, laikraščių, radijo. Be to, kasdieninio kisieliaus klausimas užgoždavo visus tauresnius siekius.

Mėginimai susižinoti su Amerikoje gyvenančiais giminėmis nieko gero nedavė. O kai kas su Amerika ne tik susirašinėjo, bet ir gaudavo siuntinių. Kodėl gi mums tylėti, kai tenai tiek gerų giminių?! Tuo metu Tarybų Sąjungos santykiai su Amerika buvo kuo geriausi. Abi didžiosios valstybės vedė karą su bendru priešu - hitlerine Vokietija. Buvo jaučiama, kad Amerikos piliečiui Tarybų Sąjungoje reiškiamas net tam tikra pagarba. Todėl ir aš niekur neslėpdavau, kad mano žmona gimusi ir augusi Amerikoje. Apie tai gerai žinojo ir NKVD. Esant tokiai situacijai, aš nepabijojau daryti oficialių žygių siekdamas susižinoti su giminėmis Amerikoje. Nutariau prašyti Amerikos ambasados Maskvoje tarpininkavimo. (Bus daugiau)

Atsigaiviniimul vasarą:

CITRINUKŲ /LIME/
ŠALTUMYNAS

/Paruošiama per 15-20 min., šaldoma 4-5 val.
1 porcija - 74 kalorijos.
Viso- 8 porcijos/.

½ puodelio išgarinto lieso pieno (evaporated skim milk)
truputį druskos

2 kiaušinių tryniai

½ šaukštelio tarkuotos citrinukų žievės

4 šaukštai citrinukų sulčių
3-4 lašai žalio valgiui dažo (jei norima)

2 kiaušinių baltymai
citrinukų riekeliai

Supilti pieną į neaukštą indą, stipriai sušaldyti. Dubenyje sumaišyti trynius, cukrų, tarkuotą žievelę, 2 šaukštelius citrinukų sulčių, druską ir spalvą lašus. Padėti į šalį.

Kitame dubenyje suplakti ledinį pieną ir baltymus su elektriniu maišytuvu. Pridėti likusius 2 šaukštelius citrinukų sulčių. Plakti, kol pasidaro standrios viršūnės. [plakti trynius.

Viską supilti į 8x4x2 inčų indą ir sušaldyti, kad pasidarytų tirštas. Galima papuošti citrinukų riekelėmis.



Étonnant à chaque détour.

Le temps file. Le long ruban noir des routes s'anime comme la pellicule d'un film : scènes champêtres, villages, auberges, parcs. C'est ça le Québec!
Entre le tumulte des eaux vives et le calme serein d'un lac à l'aube. Entre rivages et forêts.
À chaque détour. À chaque retour. Je me laisse ravir.



METRO

Le Québec, c'est les vacances.

Obtenez gratuitement la brochure DESTINATION QUÉBEC-VACANCES D'ÉTÉ en téléphonant, sans frais, au 873-2015 (région de Montréal) ou au 1 800 363-7777 (ailleurs au Québec) en demandant le poste 183.



Gouvernement du Québec
Ministère du Tourisme

ŽYDAI REMIA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ - Lietuvoje vėl atgimsta kultūrinis žydų gyvenimas.

Toronto žydų laikraštys THE JEWISH TIMES š.m. birželio 8-22 d.d., 7-me numeryje, straipsnyje paimtam iš NOVOSTI PRESS AGENCY, V. Mikulicius, "Rapport from Lithuania", pavadinimu: "Žydų mokykla Vilniuje" (Vilna) rašo:

Lietuvoje žydai gyvena jau virš 700 metų. Prieš Antrąjį Pasaulinį karą Lietuvoje buvo 14 licijų (Vakarų Europoje, vadina-mos vidurinės mokyklos, S.V.) ir nemažas skaičius pradžios mokyklų. Virš 90% žydų vaikų lankė tas mokyklas.

Per karą, nacių Vokietijos laikotarpiu, 90% žydų gyventojų buvo išnaikinta Lietuvos žemėje.

Tiktai po 20-jo Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos Kongreso 1956 metais, kuriame buvo pasmerktas Stalino kultas, žydų kultūrinis gyvenimas atsargiai iš lėto pradėjo reikštis, atgyti.

Paskelbus Perestroiką, atsirado Lietuvoje žydams geresnės veiklos sąlygos. Išikūrė naujos žydų bendruomenės, organizacijos. 1989 m. spalio mėnesį pradėjo veikti pirmoji valdžios išlaikoma žydų mokykla. Mokytojai ir tarnautojai gauna tą patį atlyginimą, kaip ir visos kitos mokyklos. Tarpe 26 instruktorių - mokytojų yra ir inžinierių, daktarų ir ekonomistų.

Pamokos vyksta 2 kartus savaitėje ir šeštadienio rytą. Mokinių amžius nuo 6 metų iki 60-ties. Viso yra 800 studentų-mokinių. Jų tarpe 300 vaikų. Suaugę moka simbolinį mokes-

ti 50 rublių i metus.

Mokyklą suorganizavo Lietuvos Žydų Kultūros Draugija ir "Building Association". Izraelio valstybės valdžia padeda žydų mokykloms, atsiųsdama savo mokytojus, knygas, vadovėlius, žodynus, įvairius mokyklos reikmenis. Izraelio "Sohnut" organizacija pakvietė mokyklos delegaciją, kad ji aplankytų Izraelį, žadėdama apmokėti visas išlaidas.

Čia galima prisiminti, kad Lietuva žydams buvo antroji Jeruzalė. Vilnius savo laikui buvo žydų kultūros centras, Telšiai - žinoma visame pasaulyje rabinų auklėjimo mokykla. Jos auklėtiniai tapo pasaulinio garso talmudo žinovais.

Nacių Vokietijai okupavus Lietuvą, žydai joje buvo sunaikinti. Žydų kultūros lobiai ir jų turtas perimtas vokiečių žinion.

Tiesiog keista, kad žydai Europoje nacių buvo naikinti, o žydų bendruomenės užjūryje, ypač JAV, nepakėlė savo galingos įtakos prieš jų tautiečių žudy-

mą Europoje.

1940.6.14 d. JAV uždare emigrantams laisvą įvažiavimą i kraštą. Nuo tos datos tik su specialiais iškvietimais: "None shall to be admitted unless it affirmatively appears to be for the American interest".

1942 metais lapkričio mėnesį, visų sionistų organizacijų suvažiavime David Ben Gurion prašė, kad būtų priimta rezoliucija, atgabenti bent 2 milijonus Europos žydų ir priimti juos i Izraelį. Mayer Yari, vienas iš Shomer Hatzair, pasipriešino šiai rezoliucijai, sakdamas, kad toks žingsnis pakeis neigiamai žydų politinę padėtį.

Bemaž po dviejų tūkstančių metų žydai 1948.5.14 dieną išsikovojo ir atstatė savo nepriklausoma valstybę. Prie jos atgavimo prisidėjo Vilniaus Gaono palikuonys...

Lietuvoje gyvenantieji žydai remia Sąjūdį, dalyvauja jame ir siekia Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Remia jį ir kitur gyvenantieji žydai. Štai laiškas Julius Rayetzio, gyvenančio Izraelyje Quiryat-Yam, paskelbtas GIM-TAJAME KRAŠTE Nr. 20, 1990 m.:

"Negalima nesistebėti Lietuvos Respublikos valdžios teisėtumu ir principumu, jos nepasidavimu centro provokacijoms, vienoms už kitą žemesnėms. Antiliaudininkų demonstracijų parėmimas, karinio desanto išmetimas, nacionalinio turto pasisavinimas, tankų panaudojimas paprastiems žmonėms įbaugininti, lapelių mėtymas iš karių sraigtasparnių, pagaliau ekonominė blokada - tokomis priemonėmis

neitinkinsi. Tokiomis priemonėmis stiprūs ir dori nesinaudoja. Tokiomis priemonėmis naudojasi tie, kurių pražūtis neišvengiama. Perestroika ir Glasnost situo variantu, paskelbtu 1985 metais, pasi- baigia. Dabar eilė naujai programai. Viskam savo laikas."

TISSOS gegužės mėnesio blokadiniame 106 nr-je rašoma: TSRS žydų bendruomenė remia Lietuvą. Čia sutrumpintai pateiksiu šio pranešimo turinį.

"TSRS žydų bendruomenių ir organizacijų konferencijos (VAAD) prezidiumas solidarizuojasi su Lietuvos žydų visuomenės pozicija ir visiškai remia žydų aktyvistus, dirbančius nepriklausomos Lietuvos valstybiniuose organuose.

VAAD prezidiumas remia Lietuvos valstybinio gumo atkūrimą, kurį paskelbė teisėtai išrinkta Lietuvos Aukščiausioji Taryba.

Prezidiumas smerkia Sovietų Sąjungos vyriausybės ir jos prezidento nenorą pradėti dialogą dėl Lietuvos atsiskyrimo nuo TSRS. Reikalauja nutraukti nedraugiškas provokacijas ir pradėti derbybas.

Minėtą pareiškimą - dokumentą pasirašė VAAD primininkas Samuilas Zilbertas ir Josifas Ziselsas. Tikriausiai visas pasaulis nustebtų, jeigu Izraelis pirmasis pripažintų Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

Stepas Varanka

● KLB Toronto A-kės valdyboje kadenciją baigė D.Garbaliuskienė, V.Kulnys, R.Paulauskaitė, Andr. Vaičiūnas ir V.Zenkevičienė. Birželio 26 d. LN vy-



1990.5.27 d. Toronte "VINGIEČIAI" pietavo Lietuvių Namuose. Iš kairės: "Atžalyno" Ansamblio Tėvų Komiteto pirmininkas Valteris Dauginis. Jis rūpinosi svečiais. LN vedėjas Teodoras Stanulis perskaitė - pristatė publikai visus Vingiečius, kurie pasirašė svečių knygoje. Vyr. baletmeisteris Ričardas Tamutis; Vingiečiai: Vincas Brezgys, Tadas Martinkėnas, Rimantas Svarauskas ir Remigijus Kairys scenoje padainavo valgytojams keletą dainų. Nuotr. Stepo Varankos.

kusiame susirinkime akla-maciniu būdu išrinkti: J. Ažubališ, Ed.Maciūskas, K.Raudys ir perrinkti - D.Garbaliuskienė ir V. Kulnys.

Revizijos komisija: D. Keršienė, B.Saplys sutiko pasilikti antrai kadencijai ir vietoje kun.J.Staškaus - F.Mockus.

Š.m. liepos mėn. 5 d. valdyba pasiskirstys pareigomis. Susirinkimas baigtas Lietuvos Himnu.



BUVĘS SIBIRO TREMTINYS - kun. TAMKEVIČIUS CHICAGOJE

Kun. Sigitas Tamkevičius Amerikos lietuviams yra gerai pažįstamas. Jis ne kartą buvo linksniuojamas šio krašto spaudoje, kuomet jis pasipriešino komunistams ir už tai buvo nuteistas ir kalinamas.

Atvykęs dabar i Š.Ameriką, lanko lietuvių kolonijas. Atsilankęs pavišėti ir Chicago, sustikto su vietos lietuviams, jų organizacijų nariais. Platesnis pasimatymas su tautiečiais vyko birželio mėn. 22 d. Jaunimo Centro mažojoje salėje. Jį surengė Chicago lietuvių skautai: mat, kun. S. Tamkevičius yra Lietuvos Skautų Brolijos dvasios vadas. Kartu su juo (jis dabar yra Kauno Kunigų Seminarijos dvasios tėvas) susitikime dalyvavo ir Lietuvos Skautų Seserijos dvasios vadas, Vilniaus katedros kunigas asistentas kun.Antanas Gražulis.

Susitikime plačiau kalbėjo kun. Tamkevičius, o vėliau jis ir kun. Gražulis atsakinėjo i susirinkusiųjų klausimus.

Taip pat kalbėjo ir Chicago lietuvių skautų ir skautų atstovai. Kai kurie iš jų svečiams iš Lietuvos i teikė dovanų knygomis bei pinigais.

Šio pobūvio pabaigoje buvo sudainuota lietuviškų dainų ir bendrai su mielais svečiais pasivaišinta.

E. Šul.

SUVAIDINO "ČIA NEBUS MIRTIES"

Tokiu vardu pavadintas scenos veiklas buvo parodytas Chicago Jaun. Centre š.m.birželio mėn. 16-17 d.d. Veikalą atvežė Ed. Šulatis

PAGERBĖ AMŽIAUS SUKAKTĮ INAŠU I KANADOS LIETUVIŲ FONDA:

Minėdami Leono Pilipavičiaus 75 metų amžiaus sukaktį, dr. J. ir B. Pilipavičiai, L. ir J. Morris, R. ir T. Cooper, R. ir B. Pilipavičiai įrašė Leoną i KLFondo narius, įnešdami \$ 200.

PAGERBDAMI MIRUSIUS, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

- A.a. Marceliaus MEŠKAUSKO atminimui, žmona S.Meškauskienė - \$100;
- a.a. Elenos SOPIENĖS-SPILCHAK atminimui - Stefa Balienė ir Kęstutis Balys - \$ 50;
- a.a. Aleksandro STATULEVIČIAUS atminimui - A. Trečiokienė - \$300.

VISIEMS nuoširdžiai dėkoja

KLF

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

- 10 % už 90 dienų term.indėlius
- 10 1/4% už 6 mėn.term.indėlius
- 10 1/2% už 1 m. term. indėlius
- 10 3/4% už 2 m. term. indėlius
- 10 1/4% už 3 m. term. indėlius
- 11 1/2% už 1 m. GIC mėn. palūk.
- 12 1/2% už 1 m. GIC invest. pažym.
- 12 % už 2 m. GIC invest. pažym.
- 12 % už 3 m. GIC invest. pažym.
- 9 1/2% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
- 12 1/2% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind
- 12 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind
- 12 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind
- 9 1/2% už namų planą - OHOSP (v.r.)
- 8 1/2% už taupymo sąskaitą
- 10 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000
- 7 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

- už asmenines paskolas nuo... 13 1/2%
- už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
- 1 metų 14%
- 2 metų 14%
- 3 metų 14%
- su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų... 12 1/4% (variable rate)
- Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% (kai-noto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI VIRŠ 77 MILIJONŲ DOLERIŲ

Visų nanų gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečdieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai -

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
TELEFONAS: 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečdieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

- 90-179 d. term. ind. 10 %
- 180-185 d. term. ind. 10 1/4%
- 1 metų term. indėlius 10 1/2%
- 2 metų term. indėlius 10 1/4%
- 3 metų term. indėlius 10 1/4%
- 1 metų GIC-met. palūk. ... 12 1/2%
- 2 metų GIC-met. palūk. ... 12 %
- 3 metų GIC-met. palūk. ... 12 %
- 1 metų GIC-mėn. palūk. ... 11 1/2%
- RRSP, RRIF ir OHOSP.... 9 1/2%
- RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 12 1/2%
- RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 12 %
- RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 12 %
- Taupomąją sąskaitą 8 1/2%
- Kasd. pal. taupymo sąsk. 10 %
- Kasd. pal.čekių sąsk.iki... 5 1/4%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% (kai-noto turto vertės. Pardudame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionius čekius (traveler's cheques). Nėmame mokesčio už lėrašytus čekius bei apmokamas (valiras) sąskaitas.

AKTYVAI virš 45 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

IMA UŽ:

- Asmenines paskolas nuo 13 1/2%
- Sutarties paskolas nuo 13 1/2%
- Nekiln. turto paskolas: su nekeičiamu nuošimčiu
- 1 metų 14%
- 2 metų 14%
- 3 metų 14%
- Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų 12 1/4%
- Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

DAUGINIS

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

Dauginis - telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK I LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous)

GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA

PENKTADIENI IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE.

(Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610

Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591



Viršuje prie garbės stalo viduryje – solenizantas kun. dr. J. Kubilius su svečiais. Apačioje kita dalis svečių iš įvairių vietų.

Visos nuotraukos A. Kalvaičio.



Iškilmingos mišios A.V. Parapijos bažnyčioje, š.m. birželio mėn. 24 d. švenčiant trigubą jubiliejų. Nuotr. A. Kalvaičio.

MONTREALIO AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS TRIGUBA ŠVENTĖ

Per Jonines (senovėje-Rasos šventė) – birželio 24 d. Montrealio lietuviai linksmiai atžymėjo AV P-jos steigėjų Tėv. kun. Jono Kubiliaus, SJ, 50-metį kunigystės, šios parapijos 40-metį ir taip pat 40-metį nuo AV P-jos Choro įsteigimo ir veiklos.

Dirbo ne tik AV Parapijos Komitetas, bet ir specialiai sudarytas šiai šventei rengti komitetas (ne komisija, kaip per apsiriki-

mą buvo atspausdinta praeitame "NL" nr.). Jų darbas pasisekė labai gerai, nes patenkinti buvo solenizantai, dalyviai ir svečiai.

Salėn susirinko rekordinis paskutiniu metu dalyvių skaičius – apie 350. Pagerbti solenizantai ir AV P-jos steigėjų atvyko J.E. vysk. Paulius Baltakis, OFM iš New York'o, Montrealio Arkivyskupijos atstovas Mgr. Mario Paquette, prancūzų jėzuitų provincionalas J.M. Archambault su sekretoriumi, lietuvių jėzuitų provincionalas kun. Antanas Saulaitis, buvę AV vikarai – Tėv. Jonas Kidykas ir Tėv. Juozas Vaišnys, Šv. Kazimiero P-jos kleb. Stanislovas Letukas, dabar talkininkaujantis AV P-jai, atvežė su linkėjimais ir didelį raguolį.

Matėsi ir buvusių montrealiečių, atvykusių į šias iškilmes iš Amerikos, Toronto bei Ottawos, Londono. Iškilmingas Mišias koncelebravo svečiai dvasiškai, 10 parapijiečių priėmė Sutvirtinimo Sakramentą, paruošti Seselės Paulės. Pakiliai giedojo mūsų

choras, kurį vargonais palydėjo ištikimoji bičiulė Mme Madeleine Roch, dirigavo muz. Aleksandras Stankevičius.

Salėje užėmus vietas prie iškilmių gražiai papuošto stalo solenizantui ir jo svečiams, visiems užėmus savo vietas AV P-jos ir iškilmių komiteto pirmininkas Antanas Čepulis trumpu, sodriu žodžiu atidarė pokylį, apibūdindamas visų sukakusių metų nuopelnus mūsų džiaugsmui ir pasiūlė sugiedoti "Ilgiausių Metų".

Toliau programą sklandžiai pravedė Augustinas Mylė.

Garbų solenizantą kun. Joną Kubilių pristatė Juozas Šiaučiulis. Buvo perskaityti iš kardinolo Leger atsiųstas sveikinimas, Rev. Pierre Archambault nuoširdžiai pasveikinęs ir įvertinęs nuveiktus darbus, taip pat pasisakė, jog nuolatos seka įvykius Lietuvoje. Perduoti ir sveikinimai iš Toronto kun. J. Staškaus, iš Hamiltono ir iš buv. montrealiečio kun. Pauliaus Mališkos, kuris dabar dirba Brazilijoje.

Buvusi montrealietė Rasa Kurienė-Lukoševičiūtė visos Lukoševičių šeimos vardu pasveikino solenizantą – kirkstatėvį ir šeimos draugą. Lukoševičių ir Kurų šeimų vardu buvo įteikta kun. Jonui Kubiliui tautinė juosta.

KLK Montrealio A-kės vardu sveikino pirm. Arūnas Staškevičius, KLK Moterų D-gos Centro Valdybos vardu sveikino Monika Povilaitienė. Ji perdavė sveikinimus iš Zemaitijos likusių giminių, kurie yra atvykę į JAV ir Kanadoje, daugelis jų buvo ir pakrikštyti ir palydėti solenizantą į amžinybę, kiti – perduoda linkėjimus.

KLKMD-jos Montrealio Skyriaus vardu (pirmosios organizacijos, įsikūrusios AV P-joje) sveikino Danutė Staškevičienė.

Tėv. kun. J. Vaišnys pasveikino Akademikų skautų skaučių vardu ir įteikė rankų darbo dovanėlę. Šaulių VILNIAUS Rinktines vardu sveikino J. Šiaučiulis, taip pat įteikdamas dovaną, Augustinas Mylė

pasveikino Karaliaus Mindaugo Kuopos ir NIDOS klubo vardu, perduotas sveikinimas NERINGOS Kuopos.

Viešnios Seselės – Augusta ir Eugenija iš Putnamo, taip pat prisidėjo prie sveikinimų.

AV Choras savo sukačiai pasirinko plačią programą. Tarpe jų gražiausių dainų girdėjome ir ištraukas iš trijų operų – Klovos "Pilėnų" ir G. Verdi "Nabucco", "Trubadūrų". Prisidėjo prie programos sol. Gina Čapkauskienė, sol. Antanas Keblys, pianistas Kazimieras Smilgevičius. (Gaila, kad programos atspausdinimą kažkas "užkerėjo" ir joje buvo stebėtinai daug klaidų. "NL" mieliai surinks programų tekstą, kas to gražiai paprašys. Tad ateityje – siūlome visiems tą paslaugą.)

Aišku, laukiamas Tėv. Jono Kubiliaus žodis, nuširdus, kaip visada buvo sutiktas karštais plojimais.

Vakariene su vynu gabiję ir darbščių šeiminkų paruošta, buvo taip pat įvertinta.

Koks bus kitas šios parapijos ir choro jubilėjus? b.n.

CHORISTAI ATSIŠVEIKINO SU dr. A. ŽIBAIČIU

Š.m. liepos mėn. 1 d., sekmadienį po pamaldų AV Parapijos Choras savo svečiui, dr. Audriui Žibaičiui surengė labai nuoširdų, ir jaukų geros kelionės palinkėjimą salėje, prieš tai specialiai pagiedoję pamaldų metu prieš išieinant atostogų.

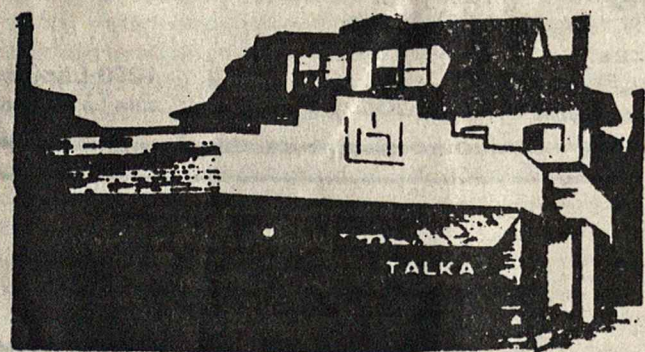
Choro vedėjas sol. Antanas Keblys visų vardu tarė padėkos žodį, kad dr. Audrius, nežiūrint atliekamo intensyvaus darbo kardiologijos srityje Montrealyje, rado laiko ateiti ir į choro repeticijas bei dalyvauti savo sodriu bosu giedojimuose. Dabar jis grįžta į Lietuvą. "Mes Tavęs pasiilgsime," – prisipažino visų vardu A. Keblys.

Linkėjimus pasakė ir veteranas choristas Vincas K a č e r g i u s.

Atvykęs buvo ir kleb. Tėv. J. Aranauskas, SJ, kuris išreiškė savo padėką visam / nukelta į 8 psl. /

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose –



HAMILTONO KREDITO KOOPRATYVAS
„TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 32 MILIJONUS DOLERIU

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki 9%
santaupos 8.5%
kasd. pal. taupymo s-ta 8%
90 dienų indėlius 11%
1 m. term. indėlius 13%
1 m. term. ind. mėn. pal. 12.5%
3 m. term. indėlius 12%
RRSP ir RRIF (pensijos) 9%
RRSP ir RRIF 1 m. 13%
RRSP ind. 3 m. 12%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 17%
nekiln. turto pask. 1 m. 14%
nekiln. turto pask. 2 m. 14.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v. p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. r. iki 1 val. p.p.; penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakara. Liepos–rugpjūčio mėnesiais uždaryta.

hamilton

PAGERBDAMI MIRUSIUS, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

• A.a. Olgos ZABARAUSKIENĖS atminimui: \$20 – P.Z. P.Z. Sakalai, D. Kochanka; po \$ 15 – J.P. Pleiniai ir A. Deksnienė;

• a.a. Eimučio SKAISČIO atminimui, staiga mirusio Lietuvoje: \$ 500 – J.G. Skaistys; \$100 – A. ir A. Pilipavičiai; po \$ 50 – Mr. & Mrs. C. Sherk, A. J. Asmenavičiai, M.D. Jonikai; \$ 25 – A.E. Kybartai;

• a.a. Vandos TIRILIENĖS atminimui: \$20 – F.A. Rimkai; po \$ 10 – M.P. Šiuliai ir J. Bajoraitis;

• a.a. Broniaus VENGRIO atminimui: po \$ 20 – F.P. Kriyinskai, M. Chrolavičienė, J.G. Krištolačiai, A. Bungardienė, E. Bartminas, Weston, Ont. A. Mingėla ir Vyt. Morūnas.

VISIEMS širdingai dėkoja už aukas – KLK

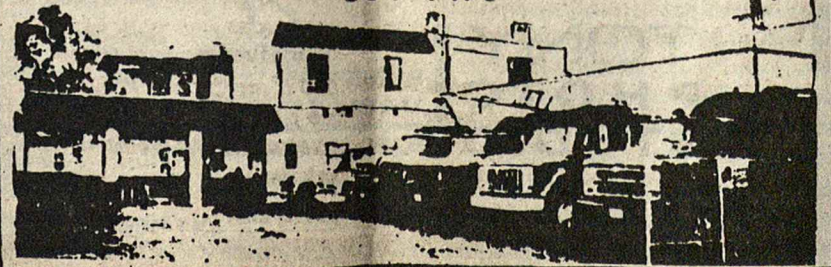


GUY RICHARD ROOFER – COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogdengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite tel.

364-1470



Dino

VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-906 AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2965 ALLARD, Ville Emard
766-2667

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. WILSON & SONS Inc.

123 Maple Blv., 5784 Verdun Av

Chateauguy, Que. Verdun, Que.

Tel: 691-4763 * Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

MIRUSIEJI:

• **Teofilė KAZENEVIČIENĖ** 93 m., mirė Ville LaSalle Globos Namuose. Palaidota iš Aušros Vartų Parapijos bažnyčios.

Liko didele šeima ir daug artimųjų. Užuojausi visiems.

• **KAUNO MEDICINOS AKADEMIJOS** profesoriai p.p. PETRULIS ir PRANC-KEVIČIUS atvyksta į MONTREALI š.m. rugsėjo mėn. 2-14 d.d. į gydytojų-traumatologų ir ortopedų konferenciją.

Jeigu rastusi montrealiečių, kurie galėtų juos priimti-globoti, abu arba po vieną - prašoma pasikambinti Petriui ADAMONIUI tel: 722-3545.

/.....atkelta iš 7 psl./

chorui, tuo pačiu ir svečiui, bei vadovams už mūsų gyvenimo praturtinimą giesmėmis ir dainomis ir palinkėjo visiems gerų atostogų, o išvykstančiam geros kelionės.

Pakviesta žodeliui Birutė N a g i e n ė prisiminė dr. Audriaus puikų žodį, tartą tik jam atvykus, Vasario 16-sios minėjimo proga (kuris paskui buvo atspausdintas "NL"). Palinkėjo, kad dainos, dainuojamos visoje Lietuvoje ir dainuojamos čia - nenutrūktų. Palinkėjo atvykti ir kitam stažui, o štai pat ir visiems susitikti Vilniuje.

Visų dalyvių vardu ir asmeniškai buvo įteiktos dovanos ir kortelė su parašais. Už netikėtai patirtą šilumą dr. Audrius nuoširdžiai padėkojo.

Kiek vėliau pasirodė ir Tėv.kun J.Kubilius. Taip pat padėkojo choristams ir vadovams, kurie nuo pat pradžių įsijungė į

dainininkų ir giedotojų eiles ir palinkėjo geros kelionės dr. Audriui.

Čia šiuo metu viešintis ir talkininkaujantis kun. Stanislovas Letukas palaimino stalą, vaišes ir dalyvius. Visi maloniai pasišnekučiaavo prie gerų suneštų vaišių.

Subuvimo proga buvo pasveikinta viena choristė su gimtadieniu, kita - su artėjančia motinyste. Sugiedota "Ilgiausių Metų".

Choro vieneto nariai jaučiasi lyg būtų giminės: vienas kitą globoja, pamini sukaktuves, vardadienius, pasirūpina, ir įvairiomis progomis padainuoja. Malonu, kad į jį įsijungė ir keletas "Pavasario" merginų.

Ne tik tai choras, bet ir visi Montrealio lietuviai džiaugėsi susipažinę su rimtu, malonių jaunuoliu, siekiančiu profesinio tobulinimo ir dirbančio mūsų Tėvynei. b.

TAUTOS FONDUI AUKOJO:

\$ 200 - dr. J.Mališka; po \$ 100 - Br.Bulota, A. Daniliauskas; po \$ 50 - J.Budrevičius, A.Dasys, V.Ivanauskas, O.Voroninkaitienė, A.Zabukas; \$ 30 - J.Bitneris; po \$ 25 - P.Bendikas, A.Stravinskas, A.Vazalinskas; po \$ 10 - A.Cepulis, Iz.Gorys, A.Matusevičius, L.Stankevičius. Aukojusiems nuoširdžiai dėkoja Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

PARŪPINAME Japonų firmų VIDEO MAGNETOFONUS (VCR) ir VIDEO FILMAVIMO KAMERAS, tinkamas naudoti Lietuvoje. Turime pavyzdžių. Galima atsiimti ir Toronte. **ADAMONIŲ ŠEIMA,** Tel.: (514) - 256-5355.

• **ŽVEJYBOS TURNYRA** rengia Medžiotojų ir Žuviotojų Klubas NIDA š.m. rugpjūčio mėn. 4 d., St. ir G.Rimeikių vasarvietėje. Laimėtojai bus premijuojami. Šiuo metu NIDOS Klubui oficialiai priklauso 84 nariai.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti turnyre.

V a l d y b a

Dr. JONAS MALISKA
Tel.: 866-8235
Dr. MICHEL HUYNH
Tel.: 866-9297
D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI
1440 St. Catherine St. W. Suite 600
Montreal, P.Q. H3G 1S5

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon,
DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LaSalle, Qué.
H8P 1N5. Tel. 364-4658.

M. CUSSON VAISTINĖ
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.
Šeštadieniai: nuo 9 r. - 9:30 v.v.
Sekmadieniai: nuo 10 r. - 9:30 v.v.
Tel.: 366-9745 ir 365 - 0505

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING
1530 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Qué., H3G 1L5
Tel.: 931-4024

Notarai
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
Suite 1143, Sun Life Building
1155 rue METCALPE, Montreal, Qué., H3B 2V6
Tel. (514) - 871-1430



Montrealio Lituanistinės Mokyklos mokiniai, sėkmingai baigę mokslo metus, su savo mokytojais III-je eilėje dr. Remigijus Satkauskas, Seselė Paulė, Irena Satkauskienė-Adamonytė, vedėja Joana Adamonytė, Lilė Gedvilaitė, Andrėja Celteriūtė ir Silvija Staškevičienė-Akstinaitė. Išskyrus Ses. Paulę, visi mokytojai jaunosios kartos, labai nuoširdžiai ir rūpestingai dirbo su mūsų jauniaisiais. Visiems mokytojams ir mokiniams - geriausių atostogų! Nuotr. R. Satkausko

MOKINIŲ REGISTRACIJA

1990-91 mokslo metams į **Montrealio**

Lituanistinę Mokyklą jau vyksta.

Užregistruoti mokinius skambinant

Joanai ADAMONYTEI, tel: 256-5355;

arba Kristinai MAKASKIENEI, tel: 631-7392



L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

LIEPOS mėn. 22 d., **SEKMADIENI**.

KVIEČIA Į TRADICINĘ ŠAULIŲ

GEGUŽINĖ

kuri šiais metais ruošinama
ST. IR G. RIMEIKIŲ VASARVIETĖJE

RIGAUD BAY, Celine St.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti!

CFMB

LIETUVIŠKA RADIJO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties

Programos Vedėjas: **LIUDAS STANKEVIČIUS**

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI:
video kameras, video įrašymo aparatus, televizijos, radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite pigintomis kainomis pas: **R/C LEON SERVICE,**
5887 Sherbrooke St. W., Montreal tel.: (514) 488-3363
Toronte tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two kasete radio - \$129.- Video nuo \$399.-
Video camera : \$1499.-

Maurice Electrique Ltee

ENTREPRENEUR ÉLECTRICIEN ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION
LASALLE, QUÉ. H8P2C5

TEL: 366-5484



Maurice Kaplan
KAILIŲ SIUVĖJAS

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Saugojimas vasaros laiku (Storage)
- Taisau ir remodeliuoju
- Sluvis ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS

5220 ch. QUEEN MARY rd.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5

Tel. 481-6608

LITAS

**MONTREALIO LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA**

1475 De Séve, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$26,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus	12½%	Taupymo - special.	6½%
Term. indėlius:	11½%	Taupymo - su gyv. dr.	6½%
1 metų	11½%	Taupymo - kasdienines	6½%
180 d. - 364 d.	11½%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	11½%	RRIF - RRSP - term.	12½%
60 d. - 119 d.	10¾%	RRIF - RRSP - taup.	8 %
30 d. - 59 d.	10¾%		

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 14¼% Asmenines - nuo 14¼%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč.	9:00 - 3:00 (Tik pirm) 10:00 - 2:00
Ketvirtadieniai	12:00 - 8:00 3:00 - 7:00
Penktadieniai	10:00 - 6:00 2:00 - 6:00

KNYGOS IŠ LIETUVOS

Norintieji įsigyti "VAGOS" ir "MOKSLO" leidyklų išleistų knygų Lietuvoje, gali kreiptis į tų leidyklų atstovą Kanadoje ir JAV-ėse, **Liudą Stankevičių**, 1053 Albanel Cr., Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7, Tel.: 669-8834.
"Švyturio" metinė prenumerata oro paštu - \$42.-

Les Peintures Perez Painting

RESIDENTIAL - COMERCIAL - INDUSTRIAL
STUCCO & WALL PAPER

D. Perez
President

Tel.: 365-6444

2422 MENARD - LASALLE
P. QUE H8N 1J5



Dodge Chrysler
Camions Dodge Trucks

**LASALLE
AUTOMOBILE INC.**

- * Automobilių nuoma
- * Naujų ir vartotų pasirinkimas
- * Pardavimas
- * Aptarnavimas

366-7818

1050 Lapierre
coin La Vérendrye

Member



Foto M.L.S.
SISTEMA

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

**NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS
PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS**
445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.
Tel: 273-9181Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS Tel. Bus.: 722-3545
C. I. B. Res.: 256-5355

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Qué., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496